

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrtno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din, Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Razlike med staro in novo uredbo o zaščiti kmetov

V zadnji številki našega lista smo prinesli besedilo nove uredbe o zaščiti kmetov. V glavnem je nova uredba vsebinsko skoro enaka prejšnji, vendar pa so v njej važne izpremembe.

Po novi uredbi bodo kmetje za svoje dolgove, ki so jih napravili pred 20. aprilom leta 1932., uživali ugodnost le tedaj, ako so bili v času zadolžitve dejansko kmetje. Kdor torej hoče doseči zaščito, mora dokazati, da je bil njegov dolg napravljen pred 20. aprilom leta 1932. in da je bil on v tistem času dejanski kmet. Glede pogojev, s katerimi se smatra dolжник za kmeta, so v novi uredbi navedeni nastopni: Kmet v smislu te uredbe je tisti, ki nima več kakor 75 hektarov obdelane zemlje (za zadrage na jugu 200 ha). Po prejšnji uredbi se je v pogledu zemlje zahtevalo, da mora imeti kmet orno zemljo, to je zemljo, sposobno za obdelovanje. Sedanja uredba pa določa, da mora biti zemlja obdelana, to se pravi, da je bila v času zadolžitve zemlja dejansko obdelana, ne pa samo sposobna za obdelovanje. Vrsta oseb, ki uživajo zaščito, je po novi uredbi manjša kakor po stari prav zaradi tega, ker nova uredba določa, da mora biti zemlja obdelana. Glede vprašanja, ali ima dolжник nad 75 hektarov obdelane zemlje, pa je važno to, da se računa k tej površini tudi ona zemlja, ki jo imajo dolžnikova žena in njegovi otroci, če živijo z njim v skupnem gospodinjstvu. Ta določba znatno zožuje vrsto zaščitene kmetov, ker se ne presoja zgolj imetje dolžnika, temveč tudi imetje žene in otrok, ki živijo z dolžnikom v skupnem gospodinjstvu. Ako imajo torej dolжник, njegova žena in otroci skupaj nad 75 hektarov obdelane zemlje, dolжник ni zaščiten v smislu nove uredbe. Nadaljni pogoj zaščite je, da dolжник sam obdeluje zemljo ali pa s pomočjo svoje rodbine; torej za zaščito ne zadostja samo, da nekdo poseduje pod 75 hektarov obdelane zemlje, temveč mora zemljo obdelovati.

Uredba vendar določa, da uživajo zaščito tudi nekateri, ki sami ne obdelujejo zemlje. Take osebe so tiste, ki zaradi bolezni ne morejo obdelovati zemlje, ki jim primanjkuje lastnih domačih delovnih sil in morajo najemati delavce ali ki morajo zaradi nepremagljivih zaprek obdelovati zemljo s pomočjo drugih oseb. Dalje spadajo med te mladoletni otroci kmeta za čas mladoletnosti.

Važen je pogoj, da je dolжник v smislu nove uredbe zaščiten le tedaj, če ne plačuje drugega davka kakor od dohodkov, ki izvirajo iz kmetovanja. Tudi tukaj dopušča nova uredba, da uživajo zaščito še takšni dolžniki, ki se kot starešine zadržujejo ali kot člani, ki žive v hišni skupnosti, bavijo z drugimi stranskimi gospodarskimi posli, kakor s preprodajo, hišno industrijo, ribolovstvom, prevozništvom in podobnim, da bi pomagali s tem svoji družini, ki je ohranila svoj kmečki značaj. V okolici mesta ali trga je zaščiten celo tisti kmet, ki mu letni čisti dohodek od hiše kot davčna osnova ne presega 10.000 dinarjev.

Zaščito uživa omožena ženska, ki živi skupaj s svojim možem, toda le s pogojem, da izvira obdavčenje dohodkov obeh, moža in žene, pretežno iz kmetijstva. Ni treba torej, da so dohodki izključno iz kmetijstva, temveč zadostuje, da je pretežno del njunih obdavčenih dohodkov iz kmetijstva. Poleg dolžnika kmeta so zaščiteni tudi člani njegove rodbine ki, živijo v skupnem gospodinjstvu z dolžnikom in se bavijo z drugimi gospodarskimi posli, kakor s preprodajo, hišno industrijo in podobnim, kakor smo že zgoraj navedli. Isto zaščito, kakor jo uživa dolжник kmet, uživa tudi porok, četudi ni kmet, seveda le za tiste terjatve, za katere je kmetu porok.

Kakor že navedeno, mora biti dolжник kmet v smislu uredbe že takrat, ko se je zadolžil. V praksi se čisto pogosto pojavlja vprašanje, ali je deležen zaščite tudi dolžnikov naslednik, na primer dedič ali prevzemnik dolga. Prejšnja uredba je izrecno določala, da uživa zaščito tudi zapuščina za zaščitenim dolžnikom kmetom, dokler se ne izroči naslednikom. Ko je bila zapuščina naslednikom izročena, niso bili ti več zaščiteni. Te določbe nima več nova uredba in velja zaradi tega, da dedič in prevzemnik dolga nista zaščiteni, razen v primeru, ako je naslednik v tistem času, ko se je kmet zapustnik zadolžil, sam osebno v smislu zgoraj obrazloženega užival zaščito v smislu uredbe o zaščiti kmetov. Dediči, ki prevzamejo dolgove po zapustniku, pa najsi bodo sin, hči ali kake druge osebe, ki prevzamejo od dolžnika dolg, po pravilih niso deležni zaščite. Prav važna razlika med novo in staro uredbo je v tem, da po novi uredbi niso zaščiteni zakupniki kmečke zem-

lje. Po prejšnji uredbi so bili namreč zaščiteni tudi tisti, ki so obdelovali tujo zemljo in jim je bilo kmetijstvo glavni poklic, nova uredba pa tega določila nima in torej niso zaščiteni dolžniki, ki so zakupniki kmetij.

Nova uredba navaja tudi primere, kdaj izgubi kmet zaščito. Dolжник kmet, ki odtuji ali obremeni svoje posestvo z namenom, da bi oškodoval svojega upnika, izgubi pravico do zaščite in se z njim postopa kakor da ni kmet; mimo tega se pa takšen dolжник občutno kaznuje. Zaščito izgubijo tudi tisti zaščiteni kmetje dolžniki, ki bi pomagali oškodovati drugemu dolžniku kmetu upnika z odtujitvijo ali obremenitvijo posestva. Pomagaž in zapeljivec izgubita zaščito.

Novo je določilo, da ima upnik pravico, da sme v primeru, če dolжник ne plača letnega obroka, zahtevati zanj prisilno plačilo. Za rok se smatra 15. november, odnosno 30 dni po tem dnevu, kar je novo. Tistega dolžnika, ki bi tri zaporedne obroke sicer plačal, toda le po rubežni in dražbi, zadene kazenski, da se ne more več okoriščati z zaščito. Doslej je bilo določeno, da izgubi pravico do zaščite le oni dolжник, ki bi tri zaporednih obrokov sploh ne plačal. Za denarne zavode in sploh za vse upnike izredno hudo določilo, da more kmet predčasno plačati svoje dolgove in se mu tedaj za vsako skrajšano leto preostali znesek dolga znižati za dva odstotka, je odpadlo. Izpremenjena so tudi določila glede sklepov o odgoditvi prisilnih prodaj. Te sklepe je do sedaj izdajalo lahko sodišče po službeni dolžnosti, če je ugotovilo, da je dolжник kmet. Odslej pa se to izvrši le na zahtevo strank.

Po novi uredbi ne spadajo v zaščito vsi dolgovi do 500 dinarjev brez vsakega ozira na njihov izvor. Prav tako ne spadajo po novi uredbi pod zaščito dolgovi, ki so nastali pri nakupu posestev, pa je bila kupna cena pogojena z določeno količino kmetijskih pridelkov.

Shodi kažejo, da se Jugoslovenska nacionalna stranka tudi v dravski banovini vedno bolj krepi

Gornji grad, avgusta.

V prijaznem Radmirju se je nedavno vršila izredna skupščina sreske organizacije JNS za gornjegrajski srez. Bila je prav lepo obiskana. Skupščino je otvoril podpredsednik dr. Janko Rak, ki je najprej toplo pozdravil glavnega tajnika JNS ministra dr. Alberta Kramerja, narodnega poslanca Rasta Pustoslemška, banovinskega svetnika župana Matijo Goričarja in vse odposlanke občinskih organizacij JNS, ki so se kljub delovnemu dnevu skoro polnoštevilno udeležili skupščine. Nato je prečital pozdravno brzojavko bivšega predsednika gornjegraškega sreskega odbora JNS dr. Sbrizaja in podal besedo ministru dr. Kramerju. Ta je v dvournem poljudnem govoru orisal politični in gospodarski položaj ter se dotaknil vseh perečih gospodarskih in socialnih

vprašanj. Njegova izvajanja so ponovno prekinjali z burnim odobravanjem.

Za njim je poročal o svojem delu narodni poslanec Rasto Pustoslemšek, ki je zlasti naglašal hude ovire, s katerimi se je treba boriti pri akciji za izvedbo agrarne reforme v gornjegrajskem srezu. Pri tem je opozoril zborovalce na neprecenljivo pomoč, ki jo je vedno izkazoval v najhujših časih reševanja tega vprašanja minister dr. Kramer. Naposled je predlagal skupščini, da pošlje pozdravni telegram šefu JNS predsedniku Uzunoviću, kar je skupščina soglasno odobrila.

Kot treči govornik je opisal želje in težave prebivalcev gornjegraškega sresa banovinski svetnik Matija Goričar, kateremu je odgovarjal s pojasnili minister dr. Kramer. Po zaključenih poročilih se je razvila zanimiva razprava, v kateri

so odposlanci občinskih organizacij JNS dokazali, da budno spremljajo vse dnevne politične dogodke. Lepo uspelo skupščino je zaključil podpredsednik in neumorni narodni delavec dr. Janko Rak po štiriurni razpravi s pozivom vsem navzočnim, da še podvoje svoje delo za popolno zmago velikih misli, katerih pobornica je JNS.

Ljuto mer, avgusta.

Nedavni zbor Jugoslovenske nacionalne stranke v Križevcih je bil veličastna manifestacija prebivalstva Murskega polja za narodno in državno edinstvo. Na zbor je prihitelo okoli 1500 zavednih mož in fantov, ki se niso strašili vremenskih neprilic, ne groženj in pritiska nasprotnikov. Po sprejemu v Borecih, kjer je pozdravil pod slavalokom banski svetnik in predsednik sreske organizacije g. Skuhala došlega ministra Puclja in narodnega poslanca Lovra Petovarja, se je razvil sprevod proti Križevcem. Na čelu povorke so jezдили pod vodstvom Makovca vrli murskopoljski jezdeci v narodnih nošah, za njimi pa številne množice naroda peš in na okrašenih vozovih.

Zborovanje je otvoril s pozdravnim govorom predsednik Skuhala, ki je podal nato besedo ministru Puclju. Ta je v uvodu govoril o pomenu politike v življenju narodov ter ostro obračunal z razdiralnim delom bojevnikov in poslancev Narodne stranke, ki zavajajo narod v zmoto. Po obračunu s tema gibanjema je obširno govoril o delu, smotrih in programu JNS. S posebnim zanimanjem so poslušali zborovalci njegova tehtna razmišljanja o ukrepih potrebnih za oživiljenje in ozdravljenje našega denarnega gospodarstva.

Govor ministra Puclja je izzval odločno pritrdjevanje vseh zborovalcev, ki so nato prav tako toplo pozdravili starega prijatelja in soseda narodnega poslanca Petovarja. Na poljuden način je ta obrazložil zborovalcem pereča gospodarska vprašanja ter posebno izčrpno poročal o težavah, ki so nastale pri izvozu našega sadja v Nemčijo. Z odobravanjem so sprejeli zborovalci tudi njegovo poročilo o ukrepih vlade za zaščito našega kmeta, ki so rešila marsikateri kmečki dom pred najhujšo nesrečo. Nič manj niso bila zanimiva njegova izvajanja v merah, potrebnih za ozdravljenje našega gospodarstva.

Pritrdjevanje Petovarju se dolgo ni hotelo poleči. Zatem je povzel besedo domači poslanec Jakob Zemljič, ki je govoril predvsem o doma-

ših razmerah in delu v sreskem kmetijskem odoboru. Z zadovoljstvom so bile sprejete njegove ugotovitve, da se prebivalstvo ljutomerskega sresa vse bolj oklepa jugoslovenske politike.

Krasno uspeli zbor je zaključil predsednik

Skuhala s pozivom k složnemu delu za razmah JNS in pozval vse navzočne, da nazdravijo Nj. Vel. kraju Aleksandru. Po odigranju državne himne, ki jo je igrala godba iz Slatine Radencev, so se zborovalci razšli v najlepšem redu.

Dva zbora obrtnikov

Zveza obrtnih društev za dravsko banovino, ki šteje 137 združenj, je imela v nedeljo shod v veliki dvorani Mikličevega hotela v Ljubljani. Vodil je zborovanje predsednik g. Josip Rebec. Po številnih poročilih je bila sprejeta resolucija, ki pravi:

«Glede na uvedbo moratorija, zaščite denarnih zavodov in kmeta, naj se denarne razmere v naši državi čim prej uredijo ter se uvede zaščita kmetov le v upravičenih primerih. Obrestna mera za posojila naj se v splošnem zniža na 6 %.

Obrtništvu naj se omogoči udeležba pri državnih dobavah, in sicer z izpopolnitvijo zakona o državnem računovodstvu, ki ni upošteval obrtnega zakona, ki hoče, da se domače delo podpira.

Zbrani slovenski obrtniki najodločneje protestirajo proti onim industrijskim podjetjem, ki dobivajo vedno bolj monopolni značaj v proizvodnji. Poslovanje takih podjetij naj se utesni v one meje, ki mu dejansko pripadajo. Njihove podružnice in prodajalnice morajo biti prepovedane v mestih izpod 10.000 prebivalcev. Njihovo proizvodnjo je treba kontingentirati.

Opusti naj se proizvodnja rekodelskih izdelkov v lastni režiji, recimo po kazenskih in podobnih zavodih in državnih delavnicah, ker se s tem odzema obrtništvu zaposlitev in zaslužek in ker se tam vzgaja nadštevilni naraščaj s slabo strokovno izobrazbo.

Šušmarstvo sestavlja več ko polovico vsega obrtništva. Njegov zaslužek je v dravski banovini okrog 50 milijonov dinarjev na leto. Šušmarstvo je treba izkoreniniti, zabraniti delo, odvzeti šušmarjem orodje in jih kaznovati s prisilnim delom.

Davčna bremena naj se ustrezno za današnje razmere znižajo in omili naj se izterjavanje, ker to opravičuje ogromen padec obrtniških obratov v teku zadnjih dni.

Zbor ugotavlja, da se je slovensko obrtništvo v vprašanju načina gospodarskih zborno izreklo

z ogromno večino za skupno zbornico, pa zavoljo tega najodločneje protestira proti poizkusom zrušiti našo enotno gospodarsko fronto, ki jo bomo znali do zadnjega braniti.»

Društvo jugoslovenskih obrtnikov za dravsko banovino, ki šteje 27 podružnic, je imelo v nedeljo shod v veliki dvorani hotela «Uniona». Shod je vodil predsednik g. Lovro Pichman. Po številnih govorih so sprejeli resolucijo, katere vsebina je naslednja:

«Zaradi sedanjih razmer mora obrtništvo v svojo obrambo zahtevati, da se zaščita razširi tudi na obrtnike ali pa sploh ukine, ker zavoljo dosedanjih zaščit kmeta in denarnih zavodov obrtnik ne more prevzemati dela.

Država naj skrbi da bo denar hitreje krožil.

Davka prosti eksistenčni minimum naj se zviša. Pavšaliranje davka naj se raztegne na vso državo in na vse obrtnike. Obrtniško davčno breme mora biti znosno, izterjavanje davkov pa naj obrtnika ne žene v pogubo. Denarni zavodi morajo biti prisiljeni, da izplačujejo vsote, potrebne za plačilo davkov. Bednostni sklad v dravski banovini naj se ukine.

Oblastva naj podpira prirejanje obrtniških razstav, tisk in ustanavljanje zadrug. Obrtništvo naj se zaščiti proti tuji konkurenci.

Obrtni zakon naj se izpremeni. Trgovini naj se prepove izdelovati obrtniške izdelke.

Proti šušmarstvu naj se izda poseben zakon, ki naj bo strog in naj kaznuje šušmarja, ki delo sprejme, in onega, ki ga šušmarju daje. Ukinejo naj se državne, cerkvene, občinske in samoupravne delavnice, ki obrtnikom škodujejo.

V Ljubljani naj se ustanovi obrtniška zbornica, ker hočemo enoten način obrtniških zborno v državi. Okrožni odbori obrtniških združenj naj se ukinejo. Samovoljno postopanje Zbornice za TOI naj se pregledajo, prepovejo in kaznujejo.

Ivan Albrecht:

GOLSKI SVETNIK

«Prav», je odprl vrata in me spremil tja, kjer mi je bil pred štirimi dnevi izročil zapiske iz mladosti. Lojza me je oskrbel z vsem, kar potrebuje človek, če hoče udobno prečuti noč, svečenik pa je medtem sedel za pisalno mizo in spet stikal po predalih. Ko je Lojza nanesla dovolj krepčil, nama je voščila, srečno, lahko, mirno noč na duši in na telesu, Boštjan pa je naglo zaklenil vrata za njo.

«Lotiva se kar naravnost!» mi je sedel nasproti.

«Vsekakor najkrajša pot», sem si našel cigareto in komaj čakal, kdaj bo začel.

«Prav za prav ti imam toliko povedati,» je skril obraz v dlani, «da sam ne vem, kje bi začel. Življenje je tako dolgo in tako kratko, dogodki beže in naenkrat mine dvajset let. Misliš, da je bilo včeraj, pa nenadno spoznaš, da je bilo tam daleč nekje v minulosti, ki se je komaj zavedaš.»

Iskra mu je zažarela v očeh, ko se je obrnil k meni:

«Tako je z menoj. Dan za dnem sem čakal koga, da mu povem, zdaj pa, ko si tukaj in sem ti sklenil vse razodeti, vidim, kako tatinske je zbežal čas. No, slednjič je to vseeno: danes, včeraj ali jutri. Saj je čas zgolj naš pripomoček, ki se s telesno neokretnostjo opiramo nanj kakor po-

habljenec na bergle, ko pa sproščeni duh v razmahu svobode spozna večnost, mu je ta pojem čisto tuj. Kaj misliš ti?»

«Vsekakor me tvoja izvajanja zanimajo in bi te samo prosil, da nadaljuješ,» sem se izmaknil. On je bil ves v plamenu.

«Veš, jaz sem mlad, kljub vsemu mlad,» je bil njegov pogled kakor izgubljen v praznino, ko se je spomnil:

«Kako sem hotel pobegniti iz ivljenja, ti je znano. Jeli, bilo je smešno, nerodno in človeka nevedno? Prav neumno je bilo, ti pravim. Mati je namreč dobro videla vame in je slutila, da storim kakšno neumnost, zato je sama previdno pazila name in je naročila tudi Andreju, naj bedi nad menoj. Poleg tega je Škarinka — obe sta že rajni et lux perpetua luceat eis! — Škarinka, pravim, je videla, kako se plete z dekletom. Take stare ženice imajo neverjetno bistre oči in vedo mnogo, kar je vrtoglavi mladosti nevidno. Zvesto je oprezovala za dekletom. Bogve, mogoče sta bili z materjo v zvezi. Tisto noč je pač prihitel v Kotlje z ene strani Andrej in oprtal mene na rame, z druge pa Škarinka, ki se je zavzela za Elo. Prav natanko ne vem, kako se je zgodilo, to pa je gotovo, da se je ob petelinjem petju stresla moja roka. Tretjič sem izdajalec, me je spreletelo. Mater sem izdal, Elo sem izdal, zdaj izdajam še življenje, vendar sem sprožil, a nisem dovolj pogodil niti Ele niti samega sebe. Petelin je opravil svojo dolžnost. Ona je bojda dobila neznatno rano na levi rami, jaz

pa prasko pod levo pazduho in rano zgoraj na lakti. V nezavest naju je oba pahnol samo strah, se je živahno nasmejala Boštjan. «Tisti omotični strah, ki se ga sicer nisva zavedala, pa je naju vendar oba premagal. S tem je bilo zame odločeno. Kakor vidiš, je odločil petelin, ki me zdaj spremlja, koder hodim, vendar ne misli, da sem fetišist, je pripomnil z lahnim nadihom ironije. «Samo smešno je: petelin, ki odloča o človekovi usodi! Takšna malenkost. No, da,» je razpletal kakor v živahnem razgovoru sam s seboj, «nasled je na svetu vse malenkostno, ali ne?»

Dasi je bilo videti, kakor bi vse drgetalo po njem, se mi je le zdel nekako olajšan, ko se je nasmehnil in začel s prsti bobnati po mizi. Bilo je, kakor da čaka, kaj pofečem jaz na vse to.

«Smisla za romantiko ti ne manjka, kakor vidim,» sem tedaj prekinil molk, a on je odločno odkimal:

«Ne, ne, ni romantika, prijatelj, najsi morda tudi zveni tako! V resnici je čisto drugače. Resnica je sploh vedno drugačna od videza. Jaz trdim in danes tudi vem: Pred rojstvom ti je že določen križ!»

Njegov obraz je zdajci dobil tak preprost izraz kakor obraz otroka, kadar pripoveduje očetu, kako je bilo, ko je bil sam velik in oče majhen. Čisto v takšni mehki zaupljivosti so se iskrale njegove oči.

«Ne verjameš?» me je prijel za roko. «Vzemi križ in nosi ga! Določeno je namreč tudi, kdaj ti bo odvzet, kajti trpljenje je edini plamen, ki čisti

Država naj ukine sedanji način državnih dobav z licitacijami.

Razpišejo naj se volitve za OUZD in starostno zavarovanje obrtnikov naj se izvede obvezno po razredih.»

Viničarji za svoje pravice

V Ljutomeru je bil pred dnevi močno obiskan občni zbor odposlancev Strokovne zveze viničarjev, ki ima sedež v Ljutomeru in je v njem večletnih 19 strokovnih skupin iz srezov Ptuj, Ljutomera, Maribora levi in desni breg. To je edino strokovno združenje in tudi pravilno predstavništvo vseh viničarjev v dravski banovini. Zvezo vodijo izključno sami izvoljeni viničarji.

Zbor je vodil načelnik Andrej Mir, poročilo o dohodkih in izdatkih posmrtnskega in podporne sklada je podal blagajnik Janez Kosič, o delu zveze pa je poročal strokovni tajnik Peter Rozman. V svojem govoru je naglašal, da je viničarsko vprašanje ob naši severni meji ne samo socialnega, temveč tudi narodnostnega značaja. Naši najlepši obmejni kraji so bili nekdanj vinorodne kolonije Nemcev, slovenski delavci pa so bili sužnji bogatih tujih gospodarjev. Ti časi so minili in zdaj pričakujejo viničarji ne več kot hlapci, temveč kot enakopravni bratje vse več razumevanja za svoje zadeve. Viničarskemu vprašanju je treba ne samo iz socialnih, temveč tudi iz narodnostnih razlogov posvetiti več pozornosti, kakor je bilo to doslej.

Najvažnejša vprašanja viničarskega stanu obravnava resolucija, ki je bila sprejeta po volitvah načelstva, nadzorstva in strokovnega odbora in po obravnavi raznih predlogov odposlancev.

Majhno socialno zaščito nudi viničarjem uredba o viničarskem redu z dne 20. julija l. 1928.

S to uredbo jim je zakonito zajamčen vsaj del njihovih službenih pravic in po njej morejo vsaj v najhujši sili nastopiti proti izkoriščanju mnogih službodajalcev. Zaradi tega mora ostati sedanji viničarski red v vsakem oziru neizpremenjen in nedotakljiv. S posebno uredbo pa je treba za vedno odpraviti službene odpovedi brez vzroka. Take prepovedi so vzrok najhujših krivic in bede, v kateri živi mnogo viničarskih družin. Strah pred nestalnostjo zaposlitve in pred preseljevanjem iz kraja v kraj mora biti odpravljen. S stalnostjo

službe bi bilo v veliki meri rešeno tudi starostno zavarovanje viničarjev, ker bi dobili viničarji najboljšo podlago za ureditev svojega družinskega gospodarstva, za smotrnejšo obdelavo vinogradov in istočasno tudi za izpolnitev svoje strokovne izobrazbe.

Viničarji zaslužijo na dan po 6 do 8 Din, v nekaterih krajih pa celo komaj po 2.50 do 5 Din, in to pri lastni hrani. Ti zaslužki pa so le v času sezonske zaposlenosti, ki traja po štiri mesece

Gosti napravijo
veselje —
pa tudi delo!

Gospodinja hoče pokazati, kaj zmore njena kuharska umetnost. In kadar gosti odidejo? Potem čakajo cele grmade posodja...

Malo Vima na vlažno krpo, pa malo podrgniti: in vse se zopet svetli

VIM

ZA ČIŠČENJE BOLJŠIH IN NAVADNIH PREDMETOV

snov, da ne okuži duha. To je resnica, ki mi jo je zadnjič povedala Ela, je dostavil s skrivnostnim poudarkom.

«Saj res», me je zamikalo. «Kako je bilo z mladenko po ločitvi?»

«Ločitve do danes še ni bilo in je ni», me je živahno prepričeval. «Seveda, ker še ne veš vsega, morda ne razumeš. Poglej!»

Premiril je nekajkrat sobo in položil kazalec na usta, nervozno stresel z glavo in je naglo spet sedel k meni.

«Vidiš, doma so znali ukreniti vse tako, da je ostal tisti nočni dogodek prikrit, jaz pa sem hitro okrevaj, le oblike nisem imel nobene: volja mi je bila ugasnila, pa sem res šel še tisto jesen v semenišče. Samo težo sem čutil in sem bil begunec: sam pred seboj sem bežal in pred Elo, ali ubežati ji nisem mogel. Kmalu je začela v duhu prihajati k meni in sva mnogo govorila ter si obljubila večno zvestobo pred Bogom. Tako sem se bil umiril in lahko vidiš, da ni bilo ločitve. Ne, tudi zdaj je ni; kajti danes je moja volja močna z njo.»

«Torej si prebolel?» sem ga hotel potrditi v veri, a on je zamahnil z roko:

Ah, puhle besede! Počakaj: Ko sem prvič prišel na počitnice, sem izvedel, da Stegujevih ni več v Zalesju. Učitelj je gotovo mislil, da sem se izneveril njegovi hčerki, pa mu je zbog tega jelo presedati v Zalesju in se je dal premestiti. Dasi tedaj nisem vedel, kje Ela telesno biva in kako je z njo, je le bila vedno z menoj. Ko sem

zvečer zatisnil oči, je prišla in ostajala, dokler je ni prepodil jutni svit.»

«Tisti čas je zanesla vojna — v zadnjem letniku bogoslovja sem bil. Za malo časa me je vrgla iz ravnovesja. Hotel sem spet imeti Elo tako, kakršno sem poznal nekoč, razumeš: po njenem telesu me je zažejalo in sem se javil prostovoljno k vojakom. Na tak način sem jo nameraval poiskati in po vrnitvi iz vojne zaživeti z njo, na srečo pa mi je usoda prekrizala ta načrt. K vojakom me namreč niso sprejeli, pa sem tako mirno dovršil bogoslovje in v domači cerkvi pel novo mašo. Tedaj se je zrušilo name! To je strašno in ne vem, kako naj ti povem.»

Kakor ranjen je zdaj naenkrat skočil izza mize in začel begati po sobi. Sunkoma se je vstavil zdaj tu, zdaj tam, hropel in se grabil za vrat, kakor bi mu pohajala sapa. Bal sem se, da se mi spet onezavešči, pa sem mu prigovarjal, naj končava za nocoj:

«Morda si truden. Ali te je v gospodarstvu kaj razburilo? Zbog česar se danes razburjaš, temu se boš jutri morda smejal, ko se spočiješ», sem ga prepričeval, toda on mi je samo s kretanjami odgovarjal, naj ga pustim. Naposled se je zalezel za mizo in se sklonil k meni:

«Takoj po primiciji sem izvedel, slišiš, ali čuješ, kaj sem izvedel?»

Skoraj kričal je. Mišice na obrazu so krčevito podhrtevale in na usta so mu silile rdečkaste pene, ko je stisnil iz sebe:

«Izvedel sem, da sem morilec, dvakratni morilec!»

Plaho se je ozrl na vse strani in naposled s pogledom obvisel na meni.

«Razumeš ta križ?»

Prijel sem ga za roko in ga posadil na divan.

«V vročici govoriš», sem mu prigovarjal. «Ni kar tako! Ali ne čutiš, da te preganjajo samo sanje? Lezi nocoj, a jutraj pošljem po zdravnika.»

Nekaj časa je samo tuje strmel vame in molčal. Ko sem ga naposled hotel spraviti v posteljo, se je stresel:

«Ni treba! Nič se ne boj, saj sem zdrav in čakam samo zadnjega poziva.»

Ob takem govorjenju sem spoznal, da bi bila moja beseda zaman. Nervozno sem razmišljal, kaj mi je začeti. Čisto mirno je tedaj stopil k pisalni mizi.

«Vse je že dobro zdaj in bo kmalu še boljše», mi je pomolil pismo in prstan, previt s pasico mehkih las, skrivnost, ki mi je zadnjič ni zaupal.

«Zdaj ti lahko povem», je sedel na divan in počasi razkrival, o čemer doslej še ni bil govoril živi duši.

V ponedeljek po primiciji je prišla k meni Škarinka in mi je prinesla tole, »je pokazal na pismo in prstan, čeeš, da ji je Ela malo pred smrtjo naročila tako. Ko sem se zdržnil, mi je mirno povedala, da je Ela že skoraj leto dni v grobu in da je umrla v Golcih, kamor se je bil učitelj Stegu preselil iz Zalesja. Brez naimaniše

Ker so viničarji po svojem poklicu poseben kmetijski stan, ki živi stisnjeno v posameznih pokrajinah, in ker imajo svoja službena razmerja urejena s posebno uredbo, so dani vsi pogoji za splošno socialno zavarovanje viničarjev. Za zavarovanje viničarjev naj bi se pobirala že v uredbi viničarskega reda določena nagrada letnih 100 Din od posameznih oralov vinogradov. Zavarovanje viničarjev naj bi tvorilo poseben del zavarovanja in ustanovil naj bi se obvezni viničarski zavarovalni sklad.

Pod državno nadzorstvo naj bi prišla vsa zamenljiva zemljišča v viničarskih krajih dravske banovine. Po potrebi naj bi prišla taka zemljišča tudi pod agrarno reformo ter se razdelila viničarjem. Zaradi pomanjkanja zemlje v vinorodnih krajih nimajo viničarji nikake možnosti za pridelovalje zadostnega živeža. Na eni strani so se stradane množice viničarjev, ki bi zemljo radi obdelovali, če bi jo smeli, na drugi strani pa je ponekod dovolj dobre zemlje, ki bi rodila, če bi jo kdo obdeloval. Preprečiti bi bilo treba, da ne bi najboljša zemlja ob severni meji prešla v posest tujcev in veleposestnikov. Pri nakupu zemlje bi morali imeti prednost viničarji, za katere naj bi se pri vladi ali pa pri banski upravi ustanovil poseben sklad za dolgoročno posojila. Kakor imamo razne druge sklade, tako naj bi imeli tudi tak sklad, ki bi preprečeval vseljevanje tujcev, viničarjem pa pomagal do lastne zemlje in do boljše življenja.

Politični pregled

V ponedeljek se je sestal v Beogradu rumunski ministrski predsednik Tatarescu z našim zunanjim ministrom Jevtićem in se z njim dalje časa razgovarjal. Tatarescu je bil tudi v avdijenci pri Nj. Vel. kralju, ki ga je odlikoval z redom belega orla I. stopnje.

Kakor poročajo iz Sofije, nova bolgarska vladavina nadaljuje čiščenje. Oblastva so zadnje dni zaplenila v Čustendilu velike količine orožja, ki ga je skrivala skupina razpuščenih makedonstvujučih. Več oseb je bilo aretiranih.

Pred pričetkom zasedanja skupščine Društva narodov v Ženevi, se v vrstah državljanov mnogo obravnava

vprašanje vstopa Rusije v Društvo narodov.

Kakor zdaj kaže, bo večina držav glasovala za sprejem. Pobudo za sprejem je dala Francija, ki bo izkušala za svoj predlog pridobiti ostale velesile.

DOPISI

JEŽICA PRI LJUBLJANI. V okviru proslave letošnjega tedna Rdečega križa, ki se bo slovesno obhajal od 16. do 22. t. m. po vsej naši državi, se bo brala v nedeljo 16. t. m. ob 9. dopoldne pri Sv. Juriju v Stožicah sv. maša za borce, padle za našo svobodo in zedinjenje. Sv. mašo bo daroval rezervni oficir profesor Anton Moder. Po službi božji bo duhovščina pred spomenikom na pokopališču opravila molitve za pokojne. Nato zapoje pevski zbor nekaj primernih pesmi. Spominski govor bo imel bivši vojni kurat g. Franc Bonač in zastopniki posameznih tukajšnjih organizacij bodo položili v imenu svojih organizacij vence na spomenik. K sv. maši odidejo vse organizacije, odnosno zastopniki oblastev kakor tudi vse občinstvo skupno v sprevedu, ki se bo formalno pred ježenskim Gasilskim domom. Zvečer 16. t. m. ob 8. pa se bo vršila v društvenem domu na Ježici akademija Rdečega križa z izbranim sporedom, pri kateri bo med drugim govoril podpredsednik banovinskega odbora RK prosvetni inšpektor v pokoju g. Josip Wester. Občinski odbor RK na Ježici vabi občane, da se v polnem številu udeležijo tako dopoldanskih prireditev v Stožicah kakor tudi večerne akademije.

SV. TROJICA V SLOVENSKEH GORICAH. Sokol priredi na praznik 8. t. m., v primeru slabega vremena pa v nedeljo 9. t. m. redni javni nastop, združen z veliko ljudsko veselico, srečolovom in drugim. Iz Maribora prispejo k nam tega dne bratski Mešniki in drugi gostje. Na sporedu bodo tudi tekme kolesarjev. Zato, Trojičani in okoličani, na plan! Korajža velja in na svidenje!

ZRKOVCI. Gasilska četa v Zrkovcih si je v teh hudih časih zgradila zelo potreben in pravičen Gasilski dom, ki se je nameraval blagosloviti v nedeljo 2. t. m. pod pokroviteljstvom narodnega poslanca g. Antona Krejčija. Sv. mašo ob 10. uri v kapeli pri Gasilskem domu in blagoslovitev bi opravil g. dekan iz Hoč. Zal pa nam je deževno vreme preprečilo prireditev. Prijatelji gasilstva se naprošajo, da se udeležijo prireditve zdaj v nedeljo 9. t. m. v obilnem številu. Do-

zase pričetam pismo, ki je ubogega Hojnika tako potrla.

VI.

Čim bolj se je začela jasni pred menoj skrivnost Boštjana Hojnika, s tem večjo nestrpnostjo sem se oprijel vsake malenkosti, ki bi kakor koli osvetlila zagonetno temo. Tudi Elino pismo sem jel čitati s hlastno naglico. Prav za prav ni bilo pismo, ampak zgolj kratke beležke. Vanje je razočarana mladenka izlivala svojo bol. Zapiske so bili polni najnežnejših imen, s kakršnimi je klicala nedosegljivega izvoljenca v trenutkih zapuščenosti, iz nekaterih mest pa je odmevalo toliko grenke bolečine, da sem prav trpel ob njih.

Ko je sprejela Škarinkino pomoč, je zapisala: «Ne misli, edini moj, da te česa dolžim, kajti preveč te ljubim, da bi mogla soditi zlo o tebi. Ali verjemi mi, da je neizrekljivo hudo, ko moram čutiti kot sramoto, kar je sicer ženski v čast. Po golih kolenih bi rada hodila vse žive dni, da bi prehranila bitje, ki bi mi bilo spomin nate in na blažene trenutke, kar mi jih je skopo odmerila sreča s teboj. Pod solncem ni moči, ki bi ji bila žrtvovala ta dragoceni sad, tebi sem ga, ker te ljubim tako, da rada umrjem tudi sama, ako je tebi v srečo. Najino dete, vem, bi ti bilo v gorje, zato sirotle ni smelo na svet. Joj, to, glej, to boli!»

Ko sta jo začela žgati kes in dvom, se je razbollovala: «Blazno mi je ob misli, da sem prav za

poldne bo sv. maša z blagoslovitvijo doma, poldne pa veselica. Vse potrebno bo preskrbljeno.

GOSPODARSTVO

OTVORITEV JESENSKEGA LJUBLJANSKEGA VELESEJMA.

Letošnja jesenska prosvetna in gospodarska prireditev Ljubljanskega velesejma, ki ji je pokrovitelj Nj. Vel. kralj Aleksander, je bila slovesno otvorjena v soboto 1. t. m. ob 10. dopoldne v navzočnosti kraljevskega odposlanca polkovnika g. Radoviča, osebnega adjutanta Nj. Vel. kralja.

Velesejem je otvoril v imenu vlade minister za socialno politiko in narodno zdravje g. dr. Fran Novak. Slovesnosti so prisostvovali mnogi odlični zastopniki javnega življenja. Razstavi industrije in obrti so priključene še posebne razstave: glasbena, umetnostna, zdravstvena, izseljenska, ribarska, razstava društva «Zivalce», mednarodna razstava psov (je bila samo 1. in 2. t. m.), razstava arhitekture, Weekend (počitniška hišica), hranilniška razstava, razstava zavoda za pospeševanje obrti pri Zbornici za TOI v Ljubljani in razstava plemenskih koz in ovc. Dne 8. t. m. bo tekmovanje jugoslovenskih harmonikarjev za jugoslovensko prvenstvo.

Letošnja Ljubljana v jeseni je izvanredno mična in privlačna. Obiskovalci imajo polovični popust na železnici, če kupijo rumene železniške izkaznice, ki jih izdajajo postajne blagajne po 5 Din. Postajališča, ki teh izkaznic nimajo, jih je treba kupiti na prvi prihodnji postaji.

Tedenski tržni pregled

SVINJE. Cene na mariborskem svinjskem sejmu: prascem 5 do 6 tednov starim 60 do 80 dinarjev, 7 do 9 tednov starim 120 do 125 Din, 3 do 4 mesece starim 180 do 250 Din, 5 do 7 mesecev starim 300 do 350 Din, 8 do 10 mesecev starim 400 do 480 Din, leto dni starim pa 550 do 600 dinarjev.

GOVED. Na mariborskem sejmu so bile za kilogram žive teže nastopne cene: debelim volom 3 do 3.75 Din, poldebilim 2 do 2.50 Din, volom za rejo 3 do 3.50 Din, bikom za klanje 2.50 do 3.50 Din, klavnim kravam, debelim 2.50 do

prav morila. Vedno je pred menoj zatrta kal življenja in mi nemo očita. O, ljubljani, kaj naj storim, da ubežim tej grozi?»

Sproti je potlej zapisovala, kako sama hira in kako ji je to postopno umiranje naposled najboljša uteha.

«Pomlad še gledam; mislim, da je moja zadnja. Ko me ne bo več, vedi, da sem ti bila ves čas vdana z isto ljubeznijo, kakršno si znal vžgati v meni samo ti. Vse ti odpuščam. Če je na tebi kaj krivde, opravi z Bogom. Zase vem samo: ljubila sem in ljubim. To je moj greh!»

Proti koncu je bila pisava že komaj čitljiva in kakor samo trepetaje dahnjena na papir. Mladenka omenja, da mu z zapiski pošilja tudi prstan, ki mu ga je bila namenila in še ne izročila, in pasico las, kakor jo je nekoč želel od nje.

Zdaj sem razumel, da so te sence Boštjanu Hojniku omajale osnove njegove notranjosti, pa jih ne more več utrditi. Odkod čudno besnenje, tisto nepojmljivo menjavanje in drhtenje občutij in misli, vse nenadno preskakovanje iz veselja v mrkost, pa spet v vihravost in nazaj v topo brezbriznost. Molk in samota sta dolga leta netila nevoljo, dokler se ni plamen bolestin razbohotil. Tedaj se je trpečemu odprl nov svet. Po njem tava s temi sencami, omaguje in tiplje in bi se rad strgal od zemlje, pa ne more iz vezi, ki ga priklepajo nanjo.

(Dalje prihodnjič.)

razburjenosti kakor novico o vremenu mi je tudi zaupala, naj bom glede otroka brez skrbi, ker je ona sama vse uredila, preden bi izpremembra na Eli bila utegnila biti komu v pohujšanje. Sleherna njena beseda me je oplazila kakor bič, ženščina pa se je smehljala moji potrnosti. Sama je Bogu hvaležna, mi je zagotavljala, ko se je vse srečno izteklo. Seveda, jaz sem še mlad in gotovo ne morem vsega prav razumeti. Ona, ki je že v letih in je že marsikaj izkusila v življenju, gleda svet bolj mirno in bolj prav. — Tako me je mučila, dokler ji nisem pokazal vrat. Kaj sem trpel tedaj: preberi njeno pismo, boš morda malo slutil. Da bi kdaj občutil to gorje, tega ne voščim niti samemu zlodéju.»

Ko je utihnil se je zagledal pred sebe. Nepremično so strmele oči v isto smer. Naenkrat so se zaprle in glava je omahnila na prsi. Stopil sem k njemu in se uveril, da spi. Poravnal sem ga po divnanu in stopil v pritličje po Lojzo.

«Ali je že spet?» se je prestrašila.

«Mislim, da je gospod samo na moč truden,» sem jo potolažil, «vendar bi bilo dobro, če malo popazite nanj.»

Ko je zagledala župnikovo izmučeno obličje, je jela vzdihovaje klicati na pomoč vse božje patrone. Z obrazom proti divnanu je nazadnje sedla za mizo in me prosila, če me sme poklicati, ako bi bilo gospodu kaj hudo.

«Kakor hitro bi opazili kaj narobe, me pokličite,» sem ji naročil in odšel, da v tišini in sam

3 Din, plemenskim kravam 2 do 2.25 Din, kravam za klobasarje 1.75 do 2 Din, molznicam in brejim kravam 2.50 do 3 Din, mladi živini 2.50 do 4 Din, teletom 4 do 4.50 Din.

Sejmi

9. septembra: Lukovica, Velike Lašče, Buševa vas, Vrh, Spodnja Polskava;
10. septembra: Gradec, Turnišče, Puconci, Loški potok, Šent Vid pri Stični, Breg pri Ptuj;
11. septembra: Kamnik (samo za živino), Boštanj, Šmartno pri Litiji;
12. septembra: Črmošnjice, Loka pri Zusmu, Veliko Mraševo;
13. septembra: Dobova, Brezovo;
14. septembra: Golobinjak, Petrovče, Vitanje, Zuzenberg, Rogatec;
15. septembra: Zdole, Velike Poljane;
16. septembra: Št. Lenard nad Laškim, Rakek.

Vrednost denarja

Na borzah smo dobili v devizah (k tečajem se prišteje premija 28.50 %):

- 1 nizozemski goldinar za 23 do 23.42 Din;
- 1 nemško marko za 13.26 do 13.37 Din;
- 1 angleški funt za 166.89 do 168.40 Din;
- 1 ameriški dolar za 33.12 do 33.40 Din;
- 100 francoskih frankov za 223.90 do 225.02 Din;
- 100 češkoslovaških kron za 141.12 do 142.98 Din;
- 100 italijanskih lir za 290.46 do 292.86 Din.

Avstrijski šilingi so bili v zasebnem kliringu po 8 do 8.10 Din. Vojna škoda je malo oslabela na 345 do 346 Din.

Investicijsko se je trgovalo po 73 Din.

Kratke vesti

— Nova uredba o zaščiti kmetov, ki jo je te dni izdal ministrski svet, je objavljena v «Službenih Novinah» dne 27. avgusta, in je s tem dnem stopila v veljavo. Istočasno je izgubila veljavnost dosedanja uredba o zaščiti kmetov z dne 22. novembra leta 1933. razen določb člena 16. glede podaljšanja veljavnosti prvega stavka 1. odstavka in 2., 3. in 4. odstavka členov 4. in 5. zakona o zaščiti kmetov z dne 19. aprila leta 1932.

— Opozorilo hmeljarjem. Hmeljarsko društvo za dravsko banovino v Žalcu nam je poslalo: «Te

dni se je dogodilo, da je neki hmeljski nakupovalec nekje v Savinjski dolini kupil hmelj po 40 Din za kilogram ter je potem v Žalcu izjavil, da se hmelj dobiva na deželi po 35 Din za kilogram. Takšne laži imajo edini namen hmeljarje begati in jim občutno škodovati. Vse podružnice in tudi drugi hmeljarji se vnovič naprošajo, da večkrat, tudi dnevno, poročajo resnične cene, ki so se plačevale v posameznih krajih za kilogram hmelja. Vsa zadeva ni le skrajno nujna, temveč tudi prav resna in vsega upoštevanja vredna.» — Kakor doznavamo iz Žalca, se hmelj plačuje po 40 do 45 Din za kilogram. V Nemčiji in Češkoslovaški pa so znatno višje cene. V Nemčiji je dobro blago tudi nad 100 Din za kilogram.

— Dvodnevni tečaj za konserviranje sadja in zelenjave bo 21. in 22. t. m. na banovinski vinarški in sadjarski šoli v Mariboru. Tečaj bo teoretičen in praktičen ter bo trajal dnevno od 8. do 12. in od 14. do 18. Udeležbo je javiti z dopisnico do 20. t. m. ravnateljstvu šole.

— Gospodarski stroji in orodje so razstavljeni v posebni skupini na letošnjem ljubljanskem velesejmu. Zastopani so izdelki naše države, Avstrije, Češkoslovaške, Holandije, Francije, Italije, Kanade, Madžarske, Nemčije, Švedske in Amerike. Naši gospodarji imajo tu najlepšo priliko, da si izberejo pluge, brane, kosilne stroje, mlatnice, čistilnice, slamoreznice, pluge za okopavanje in osipanje, traktorje, lokomobile, motorje in veliko število najrazličnejšega orodja.

— Pohištvena obrt je na letošnjem jesenskem ljubljanskem velesejmu (od 1. do 10. t. m.) prav razkošno zastopana. Razstavljeni so izdelki pohištvenih in stavbnih mizarjev v vseh slogih.

— Nafta v Črni gori. Kakor poročajo amsterdamski listi, je jugoslovenska vlada kupila v Nizozemski vrtnice stroje za odkrivanje vrelcev nafte. V tej zvezi prinašajo listi vest, da so bila v Črni gori ugotovljena petrolejska polja, ki obetajo izdatnejše izvire, kakor so v Bosni.

Ne pozabite naročiti knjige

«DVA ČLOVEKA»

Knjiga stane za naročnike začasno le 32 dinarjev, čeprav je sicer v knjigarnah cena 50 dinarjev. Opozorite na knjigo tudi svoje znance!

Naročila sprejema iz prijaznosti uredništvo «Domovine».

Boljši krvni obtok

poveča delovanje organizma in ublažuje bolečine. Boljši krvni obtok dosežete z ASPIRIN tabletami, tem neškodljivim sredstvom proti prehlajenju, revmatizmu in zobobolu.

Vsaka tableta ima vtisnjen Bayerjev križ.

ASPIRIN

V. z. Jugofila k. d., Zagreb.
Oglas je reg. pod Š. Br. 12.314 od 25. VI. 1934.

Izdelovanje plugov v domači tovarni

Naš kmetovalec zelo ceni železne pluge, ker so znatno trpežnejši kakor leseni in imajo še mnogo drugih prednosti. Vse vrste železnih plugov in bran smo uvažali doslej iz tujine. Danes je uvoz tega blaga zaradi visoke carine skoro onemogočen, ker ga carina podražuje skoro za polovico, in tega naš kmetovalec v teh slabih časih ne zmore.

Da pa odpomore temu nedostatku, se je domača tvornica železnih izdelkov Tovarna verig, d. d., Lesce pri Bledu odločila za izdelovanje železnih plugov in bran. Prva poizkusna oranja so pokazala, da naš doma izdelani plug popolnoma nič ne zaostaja za tujinskimi izdelki, je zelo ličen in pripraven in z njim živina pri delu ne trpi.

Najbolj razveselljivo pa je, da bo odslej, ko se bodo plugi, brane in vsi nadomestni deli izdelovali v domači tvornici, zaslužil naš delavec in vse ostale koristi, izvirajoče iz tega izdelovanja, bodo v prid našemu narodnemu gospodarstvu.

Pluge in brane domačega izdelka dobite v vseh večjih trgovinah s kmetijskimi stroji. Ogledate si pa jih lahko tudi še v veletrgovini Frana Stupice v Ljubljani, Gosposvetska cesta 1.

Milka Adamičeva:

POLKOVNIKOV GROB

Njeno srce je živelo in uživalo ob tej drobni mladeži. Zlasti danes so jim gorela lička, ko so bila kljub bedi lepo okrogla.

Vsak je vzel svojega lectastega konjička v posteljo in pri molitvi so bili raztreseni, da jih je morala mati večkrat posvariti. Zadnji del rožnega venca je po navadi molila že sama, a danes je zaspala vse že pri polovici.

Mati je tudi vedno vedela za nagačevce, ki so se potuhnili, da jim ni bilo treba moliti. Poznala je to po naglem trepanju trepalnic. Toda danes jih je pustila v miru. Po prstih je odšla iz sobe in prisluhnila v veži razgovoru, ki ga je imel mož v izbi s tujcem. Nehote ji je zastala roka na ključki, ko je slišala mladeniča govoriti:

«Ali, oče, ne imejte toliko strahu. Mislim sem, da vam bo le v veselje, če vas poiščem.»

Petkova se je prišla za glavo. Kolena so se ji pošibila. «Oče mu je!» ji je šinila misel skozi možgane. Počutila je na prag izbe in v trenutku ji je bila duša zagrenjena do roba, da so se ji vili solze po razbrzdanim obrazu.

«O tem mi ni nikoli govoril!»

Razgovor v sobi je postajal tišji, a Petkova niti ni več poslušala. Njene misli so se uravnavale nazaj v čase, ko je pasla še čredo po završkih brdih in je prišel nekega dne mimo mlad, zgovoren mož in jo ujel čez pas, da je zakričala. Vse to se ji je

zdaj na mah zazdelo prepojeno z ostudno hinavščino, ki jo je ob spominu davila v grlu.

«Kako, da mi ni ničesar povedal? Gotovo ima še več sličnega na vesti. Premnogo bi moral povedati, če bi začel», je ugibala in ihtela.

Tedaj je stopil na prag Petek. Zar svetilke je obil sključen ženin hrbet, ki je tiščala glavo med kolena. Čevljar je razumel. «Poslušala je. Grda ženska razvada.» Petek se je bil med tem časom očitno opomogel. Njegov obraz je bil zdaj sproščen, skoro vesel.

Dvignil je ženo in jo odvedel v sobo.

«Tu, moj sin, Barba! Podaj mu roko in ne emeri se. Zdaj ne pomaga nič več!»

«Vem, vem!» je v joku in neki zadregi pritrdila Petkova in obenem začutila objem, v katerega so jo zagnile krepke mladeničeve roke.

«Ne bom vam v nadlego, mati», je vzkliknil Bert. «Poiskal sem samo svojega očeta, ker mi je to naročila moja rajna mati. Umrla mi je pred štirimi leti. Takrat nisem utegnil priti v Suho polje, a sklenil sem, da to ob prvi priliki storim. Zdaj sem v službi v vašem trgu pri mesarju Ulčku. Mojega očeta pozna. Pravil mi je o njem, da je siromak, a poštenjak. Hotel sem očetu samo pomagati. Zaslužim dobro. Vi, mati, me nikar ne glejte postrani. Dober vam bom kot lasten sin. Očetov greh je že davno odpuščen, zdaj sem samo še jaz tu, ki me je treba nekoliko ljubiti!» se je izpovedal smehljaje.

Petkova je bila v zadregi. Skoro se je hotela opravičevati za svoje solze.

«Tako na naglo je prišlo to razodetje, da sem vsa zmedena. Ne vem, kaj govorim», se je po pravljala. Primaknila je stol k mizi in povabila: «Večerjajte z nami! Slabo je, a bo že!»

«Ne vikajte me, mati, saj vam nisem tako tuj! A večerjal bom z vami!» je veselo govoril Bert. Med večerjo so se razgibali, četudi je Petkova prav na dnu srca tu in tam začutila drobno ost, ki je kluvala: «Čemu si tako prijazna z njim, saj ti je tujec! Sin je tvojega moža in ene... neznanke. Morala bi mu pokazati vrata.»

Toda Bert je govoril tako veselo in pristržno, da je zmagala v Petkovi plemenitosti in je ponudila Bertu prenočišče na lastni postelji ter ga povabila, naj jih še večkrat obiše.

Bert prenočišča ni sprejel, ker je imel v Gablovcem hlevu spravljen mesarski voziček in konja, a obljubil je, da se bo večkrat oglašil, a da ga naj tudi onadva čimprej obiše v trgu.

Petkova sta to z veseljem obljubila in se nista mogla načuditi njegovi dobrosrčnosti, ko jima je pri odhodu stisnil bankovec, češ, naj bo za male polbratce.

«To je sinko, kaj?» je s ponosom, pa vendar nekoliko radovedno pogledal Petek ženo, ko je zapirala duri za odhajajočim.

Nič ni odvrnila, pa vendar njen obraz ni bil temen. Petek je vedel, da je bolje, če jo pusti za danes v miru.

«Jutri bo že prebolela in bo dobra Barba kakor vedno!» je mislil. Barba prav za prav ni vedela, kako bi. Jezilo jo je le še zaradi moževe

DOMAČE NOVOSTI

KMEČKEGA PRAZNIKA NA BLEDU LETOS NE BO.

Kmečki praznik na Bledu bi se moral, kakor smo poročali, tudi letos vršiti na dan Malega Smarna 8. t. m. Glede na hude gospodarske razmere in ker se je letos že vršil veličasten kmečki praznik v Krškem in bodo prav 8. t. m. v Ljubljani velike prireditve (tabor kmečke mladine ob desetletnici obstoja Zveze kmečkih fantov in deklet, festival slovanskih narodnih plesov), katerih se hočejo udeležiti tudi Gorenjci v večjem številu, je prireditveni odbor za kmečki praznik na Bledu v sporazumu s političnimi in gospodarskimi organizacijami sklenil, da se letos opusti na Bledu kmečki praznik in da se priredi v tem večjem obsegu prihodnje leto.

* Zaradi neurij 50 milijonov dinarjev škode v dravki banovini. Do srede avgusta v dravski banovini od povodnj, nalirov in toče povzročena škoda je bila ocenjena na 43.594.476 Din. Zadnja silna neurja so napravila še toliko škode, da bo letos gotovo dosegla do 50 milijonov dinarjev, kar že dolga leta ni bilo. Pred dnevi je besnela nevihta nad Grosupljem in bližnjimi občinami. Utrgal se je oblak. Strašen naliiv je pokončal lepo uspevajočo ajdo, ki je prav okoli Grosuplja prav dobro kazala. Pokončani pa so bili tudi koruza, fižol in krompir. Posebna komisija je zdaj ocenila škodo na 80.000 Din. Posebno so prizadete vasi: Račna, Slivnica, Malo in Veliko Mlačjevo, Zagradec in supeljska okolica. Škoda zaradi neurja okoli Vrhnike, Tomišlja, Matene, Bresta, Iga, Barja in Medvod, je posebno občutna. Ljubljanska okolica je junija imela okrog 600.000 Din škode, sedanja pa je cenjena na 100.000 Din. Hudo je zadnje dneve zaradi neurja trpel novomeški srez. Skupno škodo cenijo na 300.000 Din. Po poročilih, ki jih je prejel kmetijski odsek banske uprave, so neurja oškodovala kraje okoli Leskovca, Sv. Križa, Kostanjevice, Krškega, Vidma in Brežic. Vsa škoda po teh krajih je cenjena na 500.000 dinarjev. Po celih desetletjih bo to za prizadete kraje ena najslabših letin.

* Lepa prireditev kmečke mladine v Novem mestu. V nedeljo so bile v Novem mestu velike kmečke prireditve. Dopoldne je bila živinska raz-

stava goved in konj. Ob 11. se je pripeljal z avtomobilom ban dr. Marušič, ki je nadaljeval pot v kraje, poškodovane od zadnjih neurij. Spremljali so ga sreski načelnik Logar, novomeški župan dr. Režek, župan okoliške občine Šmihel-Stopiče Matko, poslanec Kline, načelnik kmetijskega oddelka banske uprave inž. Zidanšek, poslanec Mravlje in drugi. Po ogledu se je spet vrnil v mesto. Popoldne se je razvil velik spreved kmečke mladine po mestu. Med tisočglavo množico, ki se je zbrala na trgu, so bila deležna posebnega občudovanja dekleta s poljskim orodjem iz Bele Krajine, ki so se v Novem mestu ustavile na potu na festival v Ljubljano. Na balkonu mestne hiše so se ob mimohodu spreveda zbrali ban dr. Marušič, novomeški župan in banovinski svetnik dr. Režek, sreski načelnik Logar, inž. Zidanšek, dr. Veble in poslanca Kline in Mravlje. Po sprevedu se je vršilo na Loki veliko zborovanje, ki ga je vodil predsednik pododbora Zveze kmečkih fantov in deklet Zarko. Ban dr. Marušič je izpodbujal zbrano mladino k vztrajnemu in požrtvovalnemu delu za prosvetno, gospodarsko in nacionalno povzdigo našega podeželja. Poslanec Mravlje je sporočil pozdrave vodstva Zveze kmečkih fantov in deklet in pozdrave ministra Puclja. V svojem govoru je nato opozarjal na 10letnico ustanovitve društva za kmečko mladino in orisal dosežene uspehe. Ravnatelj meščanske šole Merzič je pozdravil zborovalce v imenu Kmečke prosvete, ravnatelj kmetijske šole na Grmu inž. Zupančič je poudarjal potrebo strokovne izobrazbe kmečke mladine. Z lepimi besedami je nato predsednik Zarko zaključil zborovanje in se je razvila prijetna zabava, ki so jo otvorili Belokrajinci s črnomeljskim kolom. Sledila je razdelitev nagrad za najboljše skupine v sprevedu. Prvo nagrado so dobili Belokrajinci, drugo skupina kovačev, tretjo pa skupina predic. Istočasno so bile razdeljene tudi nagrade na razstavi živine.

* Ves narod je treba zavarovati. Zdravnik dr. Miroslav Schlesinger iz Zagreba in dr. Boris Šlajmer iz Knina predlagata, naj bi se zavaroval ves jugoslovanski narod. S svojim predlogom glede narodnega zavarovanja stopita pred zdravniški kongres na Bledu. Zavarovanje vsega naroda naj bi se vršilo postopno, in sicer za primere bolezni in materinstva. Zavarovanje naj bi bilo obvezno za vse ljudi od 16. do 65. leta, ki nimajo nad 3000 Din mesečnih dohodkov, če so samski in brez otrok, in za one, ki nimajo nad 5000 Din, če so oženjeni in imajo otroke. Ta meja dohod-

kov bi veljala za prebivalce po mestih, na kmetih bi se pa gibala od 1500 do 2500 Din. Zavarovalni prispevki bi znašali povprečno po 15 Din mesečno, pavšalne prispevke bi pa plačevale občine, banovine in država za one zavarovalce, ki plačujejo manj kakor 60 Din neposrednih davkov na leto, in pa za brezposelne. Zavarovalne prispevke naj bi pobirala davčna oblastva, odnosno upravne občine.

* Pomoč trboveljskim rudarskim družinam. Občina Trbovlje se je obrnila na bansko upravo s prošnjo, da bi nabavila vagon pšenice kot pomoč siromašnim rudarskim družinam. Banska uprava se je tej prošnji odzvala. Dobavila je vagon pšenice, ki je bila zmlata v moko. Od te moke bi dobile Trbovlje dve tretjini in eno tretjino občina Hrastnik—Dol. Ker pa ta količina moke ne zadostuje za veliko število rudarskih družin, je prispevala nekaj še občina, tako da se razdeli med siromašne rudarske družine v Trbovljah okrog 10.000 kg moke po ključu; na moža 2 kg, na ženo 1 kg in na otroka po pol kilograma. Pomoč je bila nujno potrebna. Če pa pomislimo, da smo zdaj še poleti, ko se vendarle še nekoliko laže živi, si lahko predstavljamo, kako hude naloge čakajo občino šele v zimskih mesecih, ko bo primanjkovalo prav vsega.

* Važno za posetnike letošnjega jesenskega velesejma v Ljubljani. Posetniki velesejma imajo polovični popust na železnicah. Za izrabo tega popusta je izdala železniška uprava posebne železniške izkaznice, ki jih izdajajo blagajne vseh železniških postaj po 5 Din. Vsak posetnik kupi na odhodni postaji tako železniško izkaznico za 5 Din in celo vozno karto do Ljubljane. Številko vozne karte vpiše postajna blagajna v železniško izkaznico in jo žigosa. Uprava velesejma potrdi obiskovalcu v železniško izkaznico obisk velesejma. Na povratku žigosa železniško izkaznico še blagajna ljubljanske postaje, nato pa velja vozna karta za brezplačen povratek po isti ali krajši poti. Železniška izkaznica brez potrdila o obisku velesejma za brezplačen povratek ni veljavna. Popust velja za dopotovanje v Ljubljani od 1. do 9. t. m. zaključno, za povratek pa od 2. do 10. t. m. zaključno.

* Na enoletnem tečaju državne nižje gozdarske šole v Mariboru je še več praznih mest za učence. Oni kandidati, ki žele stopiti v ta tečaj, naj vložijo prošnje najkasneje do 15. t. m. pri upravi šole, ki daje vsa potrebna pojasnila. Pravilno kolkovanjem prošnjam je priložiti: krstni list, domovnico,

dolgoletne molčečnosti; saj je mislila, da je najodkritosrčnejši človek na svetu. Zdaj pa je morala spoznati, da tudi njemu ni prav zaupati.

Nekako topo je legla tisti večer k počitku. Nista govorila. Vsak je vrtal svojo povest, dokler se ni žena čisto nenadno oglasila:

«Spiš?»

«Takole, dremljem!»

«Povej mi vse od kraja, kako je bilo s tisto tam v mestu!»

Petek se je obrnil na njeno stran. Če bi bilo svetlo, bi bila mogla Barba videti, kako naglo so mu migali brki. To se je godilo vselej, kadar je Petek napeto razmišljal.

«Bom povedal,» se je odločil, «toda potem je konec tvojemu kujanju. Vsak človek ima svojo slabo stran in če je enkrat pogrešil, a si potem vse življenje prizadeval biti pošten človek, potem se mu to ne sme šteti v toliko zlo.»

Ti Barba še ne veš, kaj je življenje. Zrasla si na pašniku kakor marjetica, katero sem lepo presadil v svojo zemljo, in zdaj raseš tu, kakor da si že od nekdaj v tej zemlji, in nič ti ni hudega. Barba se je v temi trpko nasmehnila.

«Vidiš, in o življenju tam zunaj ti sploh ne veš. Tam so viharji, ki človeka premetavajo kakor lupinico in mu uravnavajo usodo, kakor sami hočejo. Človek je igrača v rokah nečesa nevidnega in če ne bi imel trdne vere v srcu, da tudi to Bog tako hoče, bi včasih obupal.»

Meni se ni godilo predobro, ko me je oče kot vajenca zaupal rajnemu Štefinu v trgu. Mojster

me je pretepal in uhljal, kakor da ni poznal pravičnejšega mesta za iztresanje svoje jeze. Naposled mi je bilo tega tudi dosti. Človek se ne da rad ubijati drugim. Ušel sem od Štefina v mesto, manjkalo mi je leto dni do pomočnika in vdinjal sem se pri mestnem mojstru samo za hrano. Tudi to hudo leto je minilo. Hotel sem domov, da nadomestim očeta, a mojster mi je nalepil še eno leto zastonskega dela, češ, da sem mu to obljubil. Sicer da mi ne izstavi pomočniškega izpričevala. Moral sem. Hudo je bilo. Napitnina je bila moj zaslužek. Tisto leto sem spoznal starejšo, a dobro žensko. Prinesla je nekaj čevljev v popravilo. Vedno me je gledala s tako dobrimi očmi, da mi je postajalo toplo okoli srca.

Enkrat mi je stisnila obilno napitnino v roko. Odsihmal je nisem več pozabil. Izvedel sem, da popravilja po hišah, in tudi za ulico kjer je stanovala, sem izvedel.

Ob nekih praznikih je bilo, ko sem jo spet videl. Povabila me je na svoj dom. Čedno urejeno kuhinjo je imela, ki ji je služila obenem za spalnico. Ponudila mi je potice in kave — take potice menda pozneje nisem več jedel. Dobila jo je bila od gospode, kjer je pospravljala.

Odslej sva bila trdna prijatelja. Večkrat sem hodil zvečer v njeno kuhinjo. Bilo je vedno kaj kave shranjene zame. In tako dobre oči je imela. Zaradi teh njenih oči bi se ji bil enkrat skoro zameril.

«Krista, ti imaš prav takšne oči, kakor jih je imela naša ovca Beti. Zaklali smo jo za mojo

birmo. Tako dobra je bila naša Beti, da sem še celo v cerkvi mislil samo na njeno smrt. Ne boš verjela, če ti povem, da sem celo mislil za njo! sem ji rekel. A Krista me ni razumela in je bila zaradi oči huda name.

Najino prijateljstvo pa se je vendar nadaljevalo, dokler mi ni Krista nekega dne razodela neprijetno novico. Debelo sem gledal in nisem se mogel dovolj načuditi. Bil pa sem takoj pripravljen zlo popraviti in jo poročiti. Krista je bila voljna. Toda pozneje se je premislila in mi rekla: «Le na kaj bi se ti ženil! Bolje je, da ostane tako, kakor je. Dajal mi boš do otrokovega 14. leta podporo, da ga laže spravim naprej.»

Tiste dni sem dobil od doma sporočilo, da mi je oče umrl. Vse je šlo name tisti čas. Moral bi domov. Ponudil sem Kristi še enkrat, da bi šla z menoj. Toda na kmete sploh ni hotela.

Tako torej vidiš, Barba, sem šel sam in sem čez nekaj let naložil tebe kot sladko breme na rame! Ali si zdaj, ko veš vse, še huda, Barba? je vprašal.

«Povedati bi mi bil moral!» je dejala.

«Če pa nisem mogel. Še na misel mi ni prišlo, da bi me kdaj iskal ta sin.»

Nekaj časa se je slišalo le hreščeče tiktakanje prastare stenske ure. Nato pa se je Barba obrnila k možu. «Še dobro, da te ni hotela,» je dejala počasi, a Petek je vedel, da pomeni to več kakor spravo.

zadnje šolsko izpričevalo, odnosno odpustnico (zadostuje z dobrim uspehom dovršena osnovna šola), npr. izpričevalo za one prosilce, ki ne prestopajo neposredno iz kake šole, zdravniško izpričevalo z dokazom, da je prosilec telesno in duševno popolnoma sposoben za gozdarsko službo, izjavo staršev, odnosno varuha, s katero se zavežejo plačevati stroške šolanja. V tečaj se sprejemajo predvsem interesi, ki plačajo mesečno 500 Din za hrano, stanovanje in vso ostalo oskrbo.

* **Vlagatelj bivaše Poštne hranilnice na Dunaju.** Prejeli smo: Ker vlagatelj hranilnih vlog in imetniki čekovnih računov pri bivši Poštni hranilnici na Dunaju še niso prejeli izplačanih svojih vlog, čeprav bi to na podlagi mednarodnih pogodb že bilo mogoče, se v Ljubljani ustanavlja Društvo za zaščito interesov bivših vlagateljev Poštne hranilnice na Dunaju, ki hoče z organizirano akcijo doseči čimprejšnjo in čimugodnejšo izplačilo vlog. Da pa more to ustanovljajoče se društvo videti, ali je med vlagatelji hranilnih vlog in imetniki čekovnih računov dovolj interesa za akcijo in da lahko s posameznimi interesi stopi v zvezo, ko bodo pravila oblastveno odobrena, poziva pripravljalni odbor, naj vsi vlagatelji in imetniki čekovnih računov javijo in navedejo: svoja imena in točne naslove, višino vlog z navedbo, ali je hranilna vloga (rentna) ali vloga na tekočem računu, ali je bila hranilna vloga v smislu razglasa iz leta 1928, prijavljena naši Poštni hranilnici, in po možnosti številko hranilne knjižice, odnosno čekovnega računa. Za stroške korespondence in druge stroške naj vsak priloži svoji prijavi toliko vrednost v znakah, da odpade na vsakih 100 kron vloge 1 Din v znakah. S posestniki večjih vlog in zlasti višjih zneskov v tekočem računu želimo v tem oziru sporazuma. Zbirka prijavljenecv se zaključi 30. t. m. Za pripravljalni odbor: Društvo orožniških upokojencev za Jugoslavijo v Ljubljani.

* **Harmonika se v zadnjih letih priznava že kot polnovreden instrument.** Malo jih je, ki se ne bi z lahko priučili igranju na harmoniko, ki je narodni instrument v pravem pomenu te besede v Sloveniji, Hrvaški, Istri, pa tudi v Nemčiji, Švici, Belgiji in Holandski. Posebno se goji igranje na kromatično harmoniko. Vsak igralec bo, kakor hitro občuti osrečujoče notranje veselje zaradi lastnega znanja, obžaloval, da se že prej ni priučil temu instrumentu. Ta umetnost ni nikomur nedosegljiva. Kaj se da doseči, bo pokazala

tekma jugoslovenskih harmonikarjev 8. t. m na ljubljanskem velesajmu.

* **Neizplačani rudarski zaslužki.** Rudarsko glavarstvo v Zagrebu je dobilo obvestilo, da je 400 rudarjev rudnika Zajezde pri Bedekovčini zapustilo rove, ker ne morejo več delati brez plač, ki so na dolgu že od aprila. Podjetniška družba «Uritad», ki je lastnica tega in še nekaterih drugih rudnikov, je od meseca do meseca in od tedna do tedna obljubljala izplačilo mezd. Zadevo preiskujejo zdaj zastopniki rudarskega glavarstva in delavske zbornice. Podjetniki dolgujejo rudarjem mezde tudi v rudnikih Konjščini, Ivanovem polju in Beletincu.

* **Ribarsko razstavo** je priredila za časa jesenskega velesajma v Ljubljani Zveza ribarskih društev dravske banovine. Dolgo je trajalo, da je prišlo do razstave. Razvoj društva je bil težaven, pa zaradi ovir, ki jih je moralo premagati društvo, je zadoščenje tem lepše, če se čuti zveza že po enem letu dovolj močna, da pokaže javnosti uspehe svojega dela. Razstava nudi dovolj zanimivosti za vsakega, naj si bo novinec ali poklicni ribič.

* **Tabor kmečke mladine v Ljubljani** bo na Mali Šmaren in pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja. Zveza kmečkih fantov in deklet, predstavnic mladinskega kmetijskega gibanja v Sloveniji in osrednje društvo 126 društev kmečkih fantov in deklet, pripravlja za nedeljo 9. t. m. ob pol 11. dopoldne veličasten sprevid. Sodelovalci bodo vsa zvezna društva. V sprevidu bomo videli prikazana na okrašenih vozovih vsa kmečka dela, pred njimi pa bodo korakale z zveznim praporom na čelu poleg odbora in predstavnikov čeških, slovaških, bolgarskih in poljskih kmečkomladinskih organizacij uniformirane čete (zeleno srajce in kravate) koscev s kosami, grabljic z grabljami. V sprevidu bodo tudi številne narodne noše. Prijavljenih je dalje nad 500 kolesarjev z okrašenimi kolesi, potem številni kmečki jezdec in pet društvenih godb na pihala. Po obhodu te kmečke armade bo na Kongresnem trgu zbor kmečke mladine, ki jo bodo po nagovoru predsednika zveze Kronovska pozdravili po radiu ban dr. Marušič, župan ljubljanski dr. Puc in zastopnik Zveze slovanske kmečke mladine iz Prage. V soboto 8. t. m. dopoldne bo posvetovanje odposlancev društev kmečkih fantov in deklet, popoldne 10. redni občni zbor zveze, zvečer prijeteljski večer v čast slovanskim gostom in zastopnikom. V nedeljo 9. t. m. ob 9. dopoldne bo

slavnostni občni zbor v dvorani OUZD, ki mu bodo prisostvovali zastopnik Nj. Vel. kralja, mnogi zastopniki društev kmečkih fantov in deklet in odlični predstavniki javnega življenja.

* **Rabite naša imena.** Uprava pošte in brzojava razglasa: Čeprav so listi že opozarjali javnost, da naj svojim dopisnikom v tujino sporoče svoje naslove in namembne kraje v našem jeziku in da naj tujinski pošiljatelji, kadar pišejo v Jugoslavijo, označujejo naše kraje samo v našem jeziku, so še zmeraj pozosti primeri, da prihajajo poštne pošiljke z označbo krajev v tujem jeziku, zaradi česar se take pošiljke vračajo kot nedostavljive, ker so poštanim uslužbencem tuja imena naših krajev neznana. Ker je vračanje takšnih pošilk v škodo tako prejemnikov kakor pošiljalcev, se občinstvo ponovno opozarja, naj v korenspondenci s tujino v svojih naslovih naše kraje označujejo izključno samo z našimi uradnimi imeni.

* **Daljnovid do Kočevja bo speljan.** Elektrifikacija Kočevja zelo hitro napreduje. Z Grosuplja preko Čušperka, Dobropolja, Velikih Lašč, Sv. Gregorja in Ribniške doline je že speljan do Kočevja daljnovid. Tudi transformatorska postaja v Kočevju je že pod streho. Zdaj izgotavljajo delavci novo omrežje v mestu, ker je postalo staro povsem nerabno. V začetku septembra upamo, bodo naprave končane in da dobimo že nov tok. Svoj čas je obstojala proti banovinski elektrarni v mestu Kočevju močna opozicija, ki je zahtevala priključitev napeljave na kalorično elektrarno TPD v Kočevju. Zdaj, ko se banovinski načrt realizira, je tudi opozicija utihnila.

* **Zemlja je zasula hišo in mlin.** Predzadnji ponedeljek, okoli petih zjutraj je začel mlinar in čevljar Martin Bergant iz Krsinje vrha čudno šumenje nad svojo hišo. Vstal je in šel gledat. Opazil je, da se premika z bližnjega hriba velik plaz zemlje. Takoj je hitel v hišo buditi ženo in otroke, ki so kar v nočnih oblekah pohiteli iz hiše, da so si rešili življenje, zakaj plaz je kmalu zatem zasul vso hišo. Ubogi Martin Bergant je ob vse, rešil je le golo življenje sebi in družini.

* **Ogromnega morskega psa so ujeli.** V soboto dopoldne so ribiči v Grabrovi pri Kraljevi ušli ogromnega morskega psa. Pes je zbudil veliko pozornost zlasti zato, ker so takoj videli, da ni iz našega morja. Dolg je 7.60 metra, tehta pa 2400 kilogramov. Ko so ga očistili in mu odstranili drobovje, je še vedno tehtal 1800 kg. Po zunanjih znakih ima vse oblike morskega psa, je pa brez

IV. poglavje.

Danica je bila vsa zaposlena v šoli. Mnogo truda ji je dajalo režisersko delo z igrice, s katero je hotela razveseliti Suhopoljčane za božič.

Vse je bilo na delu. Med šolskimi otroki je zbrala nekaj dobrih pevcev in pevko. Dosti truda je bilo, preden je za silo uglasila mlade, nevajene, raskave glasove.

Zvečer je trudna legla k počitku, vendar jo je navdajalo neko zadovoljstvo, ko je pomislila na svečane obraze otrok, ki so s silo hoteli spraviti iz sebe, kar je bilo največ mogoče dobrega. Vsi bi bili radi sodelovali pri igrici. Danica je odbrala seveda le najboljše, vendar je s pesmicami in različnimi deklaracijami zaposlila prav vse.

«Nihče naj ne bo zapostavljen ta dan», se je veselila svojega sklepa.

Ugibala je, kje bi dobila primerne kulise, da bi vsaj nekoliko podala sliko pravega okolja.

Dramskega društva v Suhem polju niso imeli. Kadar je mladina priredila kako igro, si je morala izposoditi kulise z Zalokah. Danici ni bilo do tega. Sklenila je, da si bo pomagala sama. Prvo dejanje naj bi se predstavljalo v kmečki izbi, a drugo bi se vršilo v gozdu.

«A kje dobiti gozd?»

Spomnila se je Andreja. On bi ji nemara pomagal. Nerodno ji je sicer bilo, iti kar tako na javnost k njemu. Odkar je bila odšla Sabina, je govorila samo še enkrat z njim, in še to le mimogrede, v družbi. A videla ga je tu in tam iti mimo okna šole, ko je odhajal k Pernekovim.

Čakala je nekaj dni na to priliko, toda naposled se je je polotila nestrpnost. Odločila se je, da pojde sama k Gablovčevim.

V nekem pritajenem veselju ji je utripalo srce, ko je vstopila. Da Andreja ni doma, to je takoj spoznala, še preden so ji povedali. Bežen kes, da je prišla, jo je obšel. Stala je nasproti staremu Gablovcu, ki je sedel v veliki gostilniški sobi in prebiral pratiko. Odkar je ozdravel, se je neizmerno dolgočasil. Noga je bila slabo naravnana, da je šepal in hodil le ob palici. Tudi prejšnja svežost in moč se mu nista hoteli vrniti. Od premnovega posedanja se je debelil in s svojega sedeža je ravnal Meto, da je stregla maloštevilnim gostom. Tu in tam je tudi sam donesel polič vina.

Danica je bila v zadregi. Rada bi bila odšla. Toda starec jo je povabil, naj sede, češ, da mora Andrej vsak čas priti. Pri hiši niso imeli šolske dece, zato ni vedela, kakšen pogovor bi navezala s starcem. Sprožila je hvaležno vprašanje o zdravju in Gablovec ji je nato pričel obširno pripovedovati o svoji zlomljeni nogi in o bolečinah, ki jih je pretrpel. Razgovoril se je na široko in Danica je bila skoraj vesela, ko je vstopilo nato nekaj gostov ter zahtevalo vina. Gablovec je odšel v kot po veliko steklenico in nalival z njo v manjše. Ko je postregel, je spet sedel v svoj kot in z nekoliko zaspanim glasom nadaljeval pripovedovanje o nogi. Ko se je hotela posloviti, je zaslišala v veži stopinje in Andrejev moški glas. Otresal je sneg in topotal s podplati ter

Meti nekaj veselo pripovedoval. Vonj po svežem, ostrem zraku je napolnil sobo, ko je vstopil. Obraz mu je spreletelo veselo začudenje. Snel je kučmo, na kateri je ostalo še nekaj snežink, ki so se v topli sobi pretvarjale v kapljice, ter se približal Danici.

«Z neko prošnjo prihajam», se je smehljala.

«Če le morem, vam bom ustregel», je bil ves vljuden Andrej.

Skoci vrata je prihajal truma pivcev, ki so glasno klicali vina in šumno posedali okoli miz. Zato je Andrej predlagal Danici, da bi šla v družinsko sobo. Sledila mu je po ne visokih stopnicah v malo višje ležeči prostor, kjer je bila velika družinska soba Gablovčevih.

Čedno je bilo tukaj. Danici je ugajalo skoraj boljše kakor pri Pernekovih. Vsaj tolike navlake ni bilo po omarah in stenah in čutila je, da se počuti tu svobodnejša. Ko sta sedla za močno, izrezljano hrastovo mizo, je Danica obrazložila svojo prošnjo.

«Prosil bi vas za nekaj smrečic iz gozda» je dejala.

«Smrečice?» se je začudil Andrej.

«Čudna prošnja, kajne. Igrico pripravljam za šolski oder. Morda bi dobila smrečice, ki jih potrebujem za gozdiček, tudi kje drugje, a obrnila sem se prav na vas, ker mi morate pomagati še drugje. Sama sem za vse. Hudo je, veste. Ničesar nimam vzeti v roko razen nekaj z muko pripravljenih šolskih igralcev.»

(Dalje prihodnjič.)

zob. Izvedenci so mnenja, da je pošast ena tistih, ki žive v Tihem oceanu. Ko so mu praznili želodec, so ugotovili, da je prazen. Morski pes je najbrž že dalje časa stradal in verjetno je, da ga je glad prignjal v ribiške mreže. Je pa zgolj naključje, da se je zaletel v Jadransko morje. Ribiči so morsko pošast naložili na tovorni avtomobil in jo hoteli prepeljati v Ljubljano, a so imeli v Delnicah defekt. Ker se za pošast zelo zanima tudi Zagreb, je nastala med Ljubljano in Zagrebom huda borba.

* **Požar na Dravskem polju.** Dne 24. avgusta je nastal ob pol 11. dopoldne požar pri posestniku Karolu Prenezlu v Dobrovcah. Gorelo je stanovanjsko in gospodarsko poslopje. Ogenj je nastal v dimniku in se je zaradi vetra razširil na sosedno poslopje, last Štefana Berasa. Na kraj nesreče so prihitali gasilci od Sv. Miklavža ter po preteku nekaj minut stopili v akcijo. Gašenje pa je bilo jako otežkočeno zaradi pomanjkanja vode. Prišli so tudi gasilci iz Hotinje vasi, ki jim pa ni bilo treba stopiti v akcijo. Hvala gasilcem od Sv. Miklavža za požrtvovalno delo. Škoda je delno krita z zavarovalnino.

* **Varčna gospodinja pere vedno le z Zlatorogovim milom,** ker si zaradi njegove izdatnosti prihrani denar in ker je zaradi njegove velike čistilne moči kljub manjšim stroškom njeno perilo vedno lepo in čisto. Gospodinja, ki zna obrabiti denar, trdi: «Le milo Zlatorog da belo perilo!» In to je tudi res. Samo enkrat preizkusite Zlatorogovo milo in nikdar več ne boste prali drugače kakor le z Zlatorogom. Zahtevajte pri svojem trgovcu vedno izrecno le Zlatorogovo milo!

* **Strela je ubila dva konja.** Pred dnevi je bil z vozom in parom konj na svoji njivi za remizo v Šiški posestnik iz Zgornje Šiške Jernej Klemenc. Na vozu so bili hlapec, dekla, svakinja in njegov 7letni sinček. Nenadno pa je strela udarila v konja in ju takoj ubila. Prav tako psa, ki je bil poleg. Hlapca, deklo in svakinjo pa je omamila, tako da so jih morali z reševalnim avtom prepeljati v bolnišnico. Gospodar in njegov sinček sta ostala nepoškodovana.

* **Huda posledica eksplozije na čolnu finančne straže.** Pred nekaj dnevi se je na motornem čolnu finančne straže pripetila eksplozija, baš ko je motorni čoln pristal, da bi pregledal neko dospelo ladjo. Pri eksploziji je bil ožgan mehanik Vladimir Detela. Sprva so mislili, da njegove poškodbe niso nevarne, potem v bolnišnici pa so zdravniki ugotovili, da je nesrečni mehanik v veliki nevarnosti. Vsa zdravniška skrb ni mogla pomagati in Vladimir Detela je v banovinski bolnišnici v Dubrovniku umrl za opeklinami.

* **Požar v Spodnjih Libučah.** Nedavno zvečer je požar upeljal gospodarsko poslopje posestnika Močivnika v Spodnjih Libučah pri Pliberku. Ogenj je nastal na ta-le način. Pri posestniku je bila bolna svinja ter so imeli v hlevu petrolejko. Po neprevidnosti se je užgala slama in na mah je bilo vse poslopje v plamenih. Le mirnemu ozračju se je zahvaliti, da ni pogorela tudi hiša.

* **Otrok je utonil v jami.** Nezavarovane greznice in gnojne jame okrog gospodarskih poslopij so stalna nevarnost za razposajeno mladež. Na Kosišah v kamniški občini je posestnik Franc Jagodic že večkrat zabičal svojemu dvoletnemu sinčku Janku, da ne sme v bližino jame, ki jo je lani izkopal na vrtu za napajanje živine. Pa kdo bo otroku zabranil, da se ne bi igral ob vodi! Janko je v veži pobral pipo od soda in odšel k jami. Starši tega niso opazili in ko so po desetih minutah pogrešali otroka, ga niso mogli več priklicati. Našli so ga v jami, že mrtvega.

* **Deklica je utonila v cisterni.** Družino posestnika Letonje iz Dežne v občini Gorci v Haložah je zadel hud udarec. Ko je te dni bila družina na polju pri delu, so ostali otroci sami doma, med njimi tudi štiriletna Anica. Otroci so se v sobi igrali, med igro pa je mala Anica zlezla na odprto okno, odkoder je padla v cisterno za vodo. Seveda ji otroci niso mogli pomagati. Ko se je proti večeru vrnil oče domov, je pogrešil Anico

in takoj zaslutil nesrečo. Iskal je ubogo žrtev z grabljami po vodi in jo potegnil mrtvo na kopno.

* **Očeta osmih otrok je ubilo.** France Kozamernik, star 41 let, iz Preske, je bil zaposlen v papirnici v Goričanah pri Medvodah. Te dni je peljal po tračnicah vagonček, naložen z žveplom. Tračnice so ležale poševno in med vožnjo navzdol so se Kozamerniku zavore nekaj poškodovale. Po kratkem diru se je vagonček bliskovito prevrnil in pokopal Kozamernika pod seboj. Rob vagončka je Kozamernika udaril po glavi in mu jo razbil. Ko so opazili nesrečo, so iz tvornice nemudno pozvali ljubljanski reševalni avto, ki je ponesrečenca hitro odpeljal v bolnišnico. Toda rešitve ni bilo več. France Kozamernik se ni več zavedel in je pol ure po prevozu v bolnišnico izdihnil. Žalostna novica je zbudila v Goričanah in Medvodah globoko sočutje, še posebno pa je žalostno v Preleski, kjer ne morejo potolažiti obupane žene in osmih otročičkov.

* **Strela je uničila kmetijo.** Pred kratkim ob polnoči je strela udarila v gospodarsko poslopje posestnika Antona Rezca v St. Rupertu. V trenutku so plameni zagrnili slamnato streho in preden so mogli ljudje kaj storiti, je silna vročina ognja onemogočila reševanje. Samo obe kravi je gospodar spravil iz hleva, vse drugo je uničil ogenj. Zgoreli so svinjak, hlev za govejo živino, kozolec in vse, kar je bilo v njih.

* **Žrtev narasle Drave.** Drava je zaradi naličev narasla in je nosila s seboj cele sklade lesa, ki ga lovijo iz vode prebivalci ob reki. Lov na naplavljen les pa je postal usoden za človeško življenje. V Kamnici se je napotil k Dravi posestnik in zidar Andrej Križaj. Spremljala ga je njegova žena. Pri mostu na Mariborski otok se je Križaj spravil na lesen pomol, ki sega daleč v strugo, ter lovil s kavljem plavajoč les. Podajal je tramove in drva ženi na obrežju. Naenkrat je Križaj omahnil in s krikom padel v umazane dravske valove. Žena mu je poizkušala priti na pomoč z lesenim drogom, ki pa je bil žal prekratek in ni dosegel nesrečnika. Po nekaj trenutkih smrtnega boja je Križaj izginil v valovih in reka ga je odnesla s seboj. Zapušča ženo in tri nepreskrbljene otročiče.

* **Morilec Gantarja oddan na Studenec.** Bralcem je še v spominu žalostna smrt 66letnega čevljarja in malega posestnika Jakoba Gantarja, ki je bil 5. maja ponoči na svojem domu zaklan, pa mu je morilec odpeljal samo moško kolo. Umor so odkrili že drugo jutro, a kmalu je bil izsleden morilec v osebi mizarskega vajenca Rudolfa Meseca, ki se je učil pri mojstru Petkovšku na Drenovem griču. Mesec je sam tudi priznal, da je iz maščevanja lani dvakrat zažgal hlev svojemu gospodarju ter je Petkovšek trpel precejšnjo škodo. Sodna zdravnik za duševne bolezni sta ga dalje časa opazovala ter naposled izjavila, da Mesec za zločin umora in požiga ni kazensko odgovoren, češ, da je duševno bolan. Pri sodni obravnavi je Mesec dajal na vsa vprašanja kratke odgovore. Predsednik: «Kaj vam je padlo na um, da ste umorili starčka?» «Nič!» je bil odgovor. «Zakaj ste ga?» «Samo zaradi kolesa.» «Nič drugega?» «Nič.» «Stari Gantar je vam dal kavo in kruh.» «Da.» «Ali vas ni bilo strah in groza?» «Nič. Kar sem naredil, sem naredil.» Pri obravnavi navzočni oče: «To je strašno! Gospodje sodniki, prosim milost.» In bilo je sklenjeno, da bo Rudolf Mesec iz sodnih zaporov prepeljan pod varstvo varovalnega zavoda na Studencu.

* **Zločinska roka požiga.** V Lokah v Tuhinjski dolini so imeli spet požar. Zgodaj zjutraj je prišel goreti kozolec posestnika Alojzija Frontinija. Pod dvojnikom je bil naložen voz z žitom, a tudi v kozolcu je bilo žito. Ogenj je nastal v žitu na vozu in je bil ob tako nenavadni uri očitno podtaknjen. Gasilci so z velikim trudom omejili požar, da se ni razširil na sosedna poslopja.

* **Pozor pred ponarejenimi kovanci!** Pred nekaj dnevi je izkušal oddati mlad neznanec nekaj ponarejenih kovancev neki trafikantki v Mostah pri Ljubljani. Trafikantka pa je ponarejence spoznala in izkušala priklicati stražnika. Mladenič

je jadrno odpetal, a kovance je pustil na okencu. Kakor domneva varnostno oblastvo, bo kovačnica ponarejenih 10dinarskih kovancev najbrže kje v bližini mesta.

* **Z brevirjem je zdravila ljudi in živali.** Mariborska policija ima opravka z napol smešno in napol resno zadevo. Dobra znanka policije Marija je nekje iztaknila mašniški brevir in prišla na prav svojevrstno misel. Ker so pač slabi časi, je hotela z brevirjem nekaj zaslužiti. Napotila se je na Dravsko polje med kmete in se zlasti sukala okrog gospodinj. Povpraševala jih je po zdravju in ali je zdrava njihova živina. Kakor je pač ženska navada, so ji pričele nekatere gospodinje tožiti o svojih bolečinah. Prav to pa je podjetna ženska iz Maribora hotela. Pravila je, da im čudodelno knjigo. Kdor da moli iz nje, takoj ozdravi. Seveda so bile gospodinje nad vse navdušene za to čarobno zdravilo in dajale so zdravnic visoke vsote za njeno pomoč. Marija iz Maribora je svojim bolnicam strogo zabičala, da ne smejo o čudodelni knjigi nikomur ničesar povedati, ker sicer ne bodo ozdravele. Naposled je pa podjetno ženšče razkrinkal neki dijak, ki je v čudodelni knjigi spoznal mašniški brevir. Seveda se bo Marija, ki si je z mašno knjigo kovala lepe denarce, to svojo zdravljenje bridko obžalovala.

* **Spečemu je ukradla 10 tisočakov.** Letos pomladi je potoval železniški delavec Martin Zorko iz Hrasnika v Ormož ter nosil s seboj v aktovki 10.400 Din, da bi jih izročil nastavljenecu hrastniškega trgovca Šoperja Milanu Koširju, ki je okoli Ormoža kupoval krompir. Zorko je v vlaku med Hajdino in Ptujem zadremal. Ko pa se je po odhodu iz Ptuja prebudil, je v svojo grozo opazil, da je izginila aktovka z dragoceno vsebino. Neke sopotnica je obupanemu možu povedala, da je videla posestnico Antonijo iz ptujske okolice, ki je pri odhodu vlaka tlačila v svojo košaro aktovko. Zorko je izstopil na prihodnji postaji, šel nazaj v Ptuj ter naznanil zadevo orožnikom, ki so zadevo hitro pojasnili. Pri omenjeni posestnici so res našli aktovko z vso vsebino ter jo vrnili lastniku. Antonija se je zaradi te tatvine te dni zagovarjala pred okrožnim sodiščem v Mariboru, ki jo je obsodilo na štiri mesece strogega zapor in dve leti izgube častnih pravic.

* **Z dinamitom nad ribe.** V potoku Studenčnici, ki se izliva v bližini Dragomlja v Kamniško Bistrico, goji zakupnik ribolova iz Ljubljane postrvi. Ta voda je zelo pripravna za vzgojo mladega postrvskega zaroda. Zakupnik ribolova ima tudi valilnico in vzgojevalnico za mlade postrvi. Po splošni cenitvi je bilo v Studenčnici v zadnjem času nad 20.000 mladega zaroda. Te dni pa sta se spravila nad postrvi dva prijatelja rib iz Domžal. Kar z dinamitom sta jih omamljala, lovila in nato prodajala po Domžalah, dokler niso čuječi orožniki napravili konca tej sumljivi trgovini. Ribarski zakon je zelo strog, a tudi škoda na uničenem zarodu je velika.

* **Dve uri po zaposlitvi je izgubil nogo.** Pri Birollovih apnenicah pri Kresnicah se je primerila huda nezgoda, pri kateri je 25letni delavec Franc Pirc iz Kresnic prišel ob nogo. Delavec so na stranskem industrijskem tiru polnili vagon z apnom in so naložene priklopljali k drugemu vagonom. Med tem ko so se nekateri delavci razvrstili za vagonom, je Pirc z železnim drogom sta spredaj. Na polzkih tleh mu je spodrsnilo in je padel tako, da je imel glavo med tračnicami, nogi pa čez tir. Njegovi tovariši tega niso opazili, pač pa se jim je zdelo čudno, da vagona naenkrat niso mogli premakniti. Delavec Vurnik je stopil gledat, pa je zapazil pod kolesi vagona Pirc v mlaki krvi. Vagon mu je zmečkal levo nogo, desno pa precej poškodoval. Nesrečo je vsekakor pripisati nenavadni okolnosti. Tragično pri tem je tudi, da je bil Pirc dalje časa brez posla in je dobil nameščenje šele dan poprej. Koma je bil dve uri v službi, že ga je doletela usodna nesreča. Reševalni avto iz Ljubljane je prepeljal Pirc v Ljubljano, kjer so mu odrezali nogo.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

DELOVANJE PROTIJETIČNEGA DISPANZERJA V KRANJU.

Kranj, septembra.

S človekoljubnim namenom, da se v Kranju in njegovi okolici prične odločna borba proti jetiki, se je osnoval protijetični dispanzer, ki ga vodi šef zdravnik g. dr. Robert Neubauer z Golnika, in sicer se vršijo preiskave vsak ponedeljek in četrtek ob 16. dalje v prostorih izpostave OUZD v Kranju. Dispanzer je prišel delovati 15. junija letos, ter je bilo skupno preiskanih do 31. julija 193 oseb. Z odprto jetiko se je javilo 20, z zaprto 15 in 3 primeri kostne jetike. Rentgenoloških pregledov je bilo 101, preiskav izmečkov 5, pnevmotoraks prejema 15 bolnikov.

Kolikor je bilo mogoče obiskovati bolnike na domu, se je ugotovilo, da vladajo pri teh bolnikih po večini silno slabe socialne razmere. V majhnih, slabih stanovanjih leže bolniki skupno z ostalimi svojci brez prave preskrbe. Zato je jasno, da se jetika širi.

V tej borbi je nujno potrebno, da sodelujejo vsi odločilni činitelji in ostalo prebivalstvo, ker le na ta način bo mogoče zavezati ta mrtvaški val.

Vsa zahvala gre tistim, ki so pokazali toliko razumevanja da so podprli delo za ustanovitev dispanzerja. Hudo odgovornost nasproti prebivalstvu, zlasti nasproti delavstvu, pa prevzamejo nase tisti, ki kljub vsem prošnjam ne vidijo potrebe, da bi to delo gmotno podprli. Ni namen dispanzerja samo, da preiskuje, temveč da po možnosti bolnike tudi gmotno podpre. To pa je le tedaj mogoče, če so sredstva. V kratkem bo na razpolago tudi rentgenski aparat, ki ga bo nabavil OUZD v Ljubljani.

Prosimo prebivalstvo Kranja in okolice, da v čim večjem številu pristopi h krajevni protijetični ligi v Kraju, ki je pokrenila misel za ustanovitev dispanzerja.

DELAVNI MALONEDELJSKI GASILCI.

Mala Nedelja, septembra.

Gasilska četa pri Mali Nedelji obhaja letos 5letnico obstoja. Nešteti požari v Slovenskih goricah leta 1928. so bili prisilili vaščane, da so začeli misliti na ustanovitev potrebne čete, ki so jo potem ustanovili 6. oktobra leta 1929. V kratki dobi enega leta so nabavili najpotrebnejše gasilno orodje in brizgalno s sredstvi prireditelj in nabiralnih akcij. Ze takoj prvo leto so morali pomagati pri 60 požarih in so tako obvarovali prizadete še večje škode.

Ker ni imela četa na razpolago primernih prostorov za shrambo orodja, so kmalu začeli zbirati prispevke za gradbo Gasilskega doma, ki so ga dovršili in blagoslovili 3. junija letos. Tako so dobili vrli gasilci sicer majhen, a vendar prav lep Gasilski dom.

Stroški za zidavo so bili zelo veliki, zato je ostalo na domu nekaj dolga. Da se bo četa rešila tega bremena, priredi 8. t. m. veliko tombolo, za katero se ljudstvo zelo zanima, ker bodo dobitki prav lepi (pohištvo, 500 Din v gotovini, vreča moke, moška in ženska obleka in drugo). Pridite vsi!

Požrtvovalnim Samaritanom želimo pri njihovem človekoljubnem delu mnogo uspehov in pozivamo občinstvo, da jih ob vsaki priliki podpira.

OBNOVITEV KAZENSKEGA POSTOPANJA ZARADI SKRIVNOSTNEGA UMORA PRED 14 LETI

Maribor, septembra.

Zalostna zgodba Markuzijeve družine se začne z najdbo tajinstvenega golega človeškega trupla v Benediškem gozdu 7. septembra l. 1920. Takrat so bili še nemirni časi. Bila je to zlata doba za tihotapee in iz tistega časa izvirajo tudi hudi zločini. Mnogo teh zločinov še danes ni pojasnjenih. Žrtve njih ne poznal ne po imenu in ne po kraju. Tako je bilo tudi s skrivnostnim

zločinom v Benediškem gozdu. Truplo neznanca je našla neka deklica. Ljudje tujca z veliko rano na glavi niso prepoznali. Dolgotrajna poizvedovanja oblasti niso prinesla pojasnitve. Še danes nihče ne ve, odkod je bila neznanca žrtev.

Ker niso dognali, kdo je mrtvec, so izkušali dobiti vsaj zločince v roke. Ljudski glas je obdoližil zločina Markuzijevo družino. Šele februarja leta 1921. je prišlo do prve aretacije posestnika Ivana Markuzija v Drvanji, njegove žene Ane in njegovega brata Jožefa, opekarja iz Zerjavcev. Postopanje pa je bilo proti njim ustavljeno, ker ni bilo dokazov. Govorice pa niso mirovale. Tako je prišlo leta 1926. spet do obnove postopanja. Na podlagi zbranega materiala se je vršila razprava pred mariborsko poroto.

Trem Markuzijem se je pridružil na zatožni klopi še posestnik Mihael Zemljič iz Drvanje. Tri dni, 17., 18. in 19. septembra leta 1926., je trajala razprava pred mariborsko poroto. Tretjega dne je bila izrečena sodba: Ivan Markuzi se obsoja na smrt, brat Jožef Markuzi in Mihael Zemljič na dosmrtno ječo, Ana Markuzijeva pa na tri leta robije. Zagrebški stol sedmorice je izpremenil tudi še sodbo Jožefa Markuzija in Mihaela Zemljiča v smrt na vešalih. Troje mož je bilo v senci vešal do 12. maja leta 1927., ko jim je kraljeva milost rešila življenje. Smrtna kazen se jim je izpremenila v dosmrtno.

V preiskavi, pred poroto, na pragu vešal in zdaj v ječi zatrujejo oba Markuzija in Zemljič popolno nedolžnost. Obsodba je temeljila na podlagi raznih znakov in izpovedbe ene same priče, ki pa ni bila neposredno navzočna. Ves videz je kazal, da se je zločin zgodil nekako tako, da so Markuziji ubili neznanega trgovca in tihotapca v kleti s sekuro v trenutku, ko se je ta sklonil, da bi si iz sode natočil sadjevca. Truplo so oropali ter ga naložili na voz in zapeljali v Benediški gozd. Priča je pripovedovala, da je videla Markuzijeve iz daljave, kako so v pozni nočni uri v svitu petrolejke nakladali pred kletjo na voz neki predmet, ki naj bi bil čisto podoben človeškemu truplu. Markuzijevi so se zagovarjali, da so naložili na voz prašiča, ki so ga prodali v Mariboru. Čeprav priča ni bila neposredno navzočna pri zločinu, so bile njene izpovedbe tehtnejše kakor zagovor Markuzijevih in prišlo je do obsodbe.

Ves čas od usodne sodbe so si obsojenci prizadevali, da bi prišlo do obnove procesa. Žarek upanja jim je zasijal zdaj. Dne 18. septembra bo pred mariborskim sodiščem javna razprava o dopustnosti obnove kazenskega postopanja na podlagi poizvedb izvršenih po obsodbi. Morda bo zdaj zbrani material dovolj tehten, da privede nesrečneže znova pred sodišče ter jih celo morda spet spravi na svobodo.

30LETNICA POLŠENKE CERKVE IN DRUGE POLŠENKE ZADEVE.

Polšnik, avgusta.

Dne 19. avgusta so obhajali Polšenčani praznik 30letnice nove župne cerkve, odkritje spominske plošče pokojnemu župniku Ivanu Globelniku in blagoslovitev novega Gasilskega doma.

Pred 30 leti je bil Polšnik še »Bogu za hrbtom«, saj so bili Kumljanci neznani, odrezani od sveta. Za Kumljance se smatrajo vsi prebivalci pod tako imenovanim dolenskim Triglavom (Kumom). Svetu se je začela kumljanska dežela odpirati šele tedaj, ko sta tamkaj službovala Doljenca g. Avsec Franc, zdaj župnik v Lescah, in pokojni Ivan Globelnik, župnik na Polšniku. Kakor je prvi mnogo dobrega naredil v št. Juriju pod Kumom (krasna nova šola, Društveni dom in drugo), tako je Globelnik na Polšniku izpuščave okrog župnišča napravil prelep sadni vrt in bil prvi zasilni učitelj ljudske šole, ki je postala po njegovi zaslugi leta 1904. redna šola enorazrednica. Kot zasilni učitelj je kupoval z lastnim denarjem vse pripomočke otrokom. Nadalje je pridobil poštni nabiralnik, kajti tedaj pred 35 leti so dobivali pošto le enkrat na teden v vas, in to le takrat, kadar je šel kdo po meso v Litijo. Tako je bil župnik obenem pismonoša vse

župnije in je razdal pošto otrokom, ki so jo nosili domov. Po njegovi zaslugi je postal župan na Polšniku še živeči g. Borišek Jožef, kajti do tedaj je bil župan dve uri hoda iz Polšnika. Pokojni Globelnik ni bil samo duhovni pastir temveč tudi učitelj v pravem pomenu besede in je večkrat dejal piscu teh vrst v šali: »Poklic sem zgrešil, morali bi biti ljudske učitelj.«

Za vse te zasluge pokojnika so se mu farani iz Polšnika oddolžili in mu ob 30letnici nove cerkve postavili spomenik v župni cerkvi. Ta naj bi bil priča, kako visoko ceni narod može, ki delajo v njegov dušni in telesni blagor. Pri odkritju spominske plošče je govoril o pokojniku župnik g. Kovač, ki je poveljeval njegove zasluge tiho in skromno, kakor je bil rajni tih in skromen.

Bolj slovesna pa je bila blagoslovitev novega Gasilskega doma. Takoj po deseti maši so se zbrali domači gasilci s tovariši iz Litije in Zagorja ob Savi z rudarsko godbo pred cerkvjo in odšli pred novi dom. Blagoslovitev je izvršil župnik g. Kovič, govorila sta pa župni tajnik iz Litije in župni načelnik iz Zagorja ob Savi. Po govorih je godba zaigrala državno himno in nato so pevci sokolske čete pod vodstvom izvrstnega pevodje g. Ivana Feleta, občinskega tajnika, zapeli pred spominsko ploščo pokojnega župnika. Da so pevci tako dobro uvežbani, je tudi zasluga profesorja glasbe in petja g. Ivana Repovža iz Ljubljane.

Po končani slavnosti se je razvila narodna veselica na bližnjem Boriškovem vrtu. Rudniška godba je neumorno igrala in pari so se vrteli ob veselih poskočnicah. Gmotni uspeh žal ni bil razveseljiv. Polšenčani smo sploh društveno delavni. V kratki dobi smo ustanovili tudi podružnico Sadjarskega in vrtnarskega društva, sokolsko in gasilsko četo, tako da Kumljanska ni več »Bogu za hrbtom« in da je Polšnik znan bližnjim in daljnim ljubiteljem planin.

Naposled moram omeniti še gosp. Ivana Podrenika iz Slopa, ki je vzdal spominsko ploščo brezplačno in je nabiral tudi denarne prispevke. Prav tako je zidal brezplačno tudi pri Gasilskem domu. Na pročelje Gasilskega doma pa je g. Dominik Fele naslikal krasno sliko sv. Florijana. Polšenčani so lahko ponosni na lepe uspehe in napredek svojega kraja.

PRED LEPO GASILSKO SLOVESNOSTJO V SEMIČU.

Semič, septembra.

Semiško gasilno društvo se pripravlja na proslavo 40letnice obstoja. Obenem bo blagoslovilo tudi svoj društveni prapor. Slovesnost bo 9. t. m. Hudi so bili časi leta 1894., ko ljudstvo ni pravilno pojmovalo pomena društva, niti mu ni bilo uslužno pri njegovih prireditvah, ki jih je tedaj prirejalo dvakrat letno v prostorih soustanovitelj g. Sepaherja in njegove delavne in gostoljubne pokojne soproge. Dohodki sicer tedaj niso bili posebno veliki, toda društvo je delalo z največjo marljivostjo in vztrajnostjo in si je v sorazmerno kratkem času nabavilo 24 paradnih in enako številu delovnih gasilskih oblek in brizgalno, ki še danes dobro deluje.

Brez najmanjših sredstev ustvarjeno društvo je nešteto krat pohitelo svojemu bližnjemu na pomoč. Čeprav se je v teku dolge dobe obstoja pojavilo v društvu tudi več nesporazumov, vendar to društva v njegovem nesebičnem in požrtvovalnem delu ni moglo prav nič omajati in je še danes lahko za zgled vsem drugim bratskim društvom. Semičani se danes s hvaležnostjo spominjajo društvenih ustanoviteljev, danes že pokojnih dekana Aleša in nadučitelja Bartla, ki sta tudi sicer v belokrajinskem javnem življenju pomenila mnogo, a poleg njiju tudi še živega ustanovitelja g. Sepaherja.

Ker so taki gasilski jubileji na našem podeželju, zlasti v Beli Krajini, zelo redki, vabimo prijatelje gasilstva in Bele Krajine, da na dan proslave 9. t. m. pohite k nam. Za prehrano in

prenočišče je preskrbljeno. Prenočišče in prehrana za en dan bosta veljala le 25 dinarjev. Društvo je prosilo tudi za polovično vozno ceno za vse udeležence. Prošnja še ni rešena.

USPELA VAJA KOZJANSKEGA DELA ŠMARSKE GASILSKE ŽUPE.

Sv. Peter pod Svetimi gorami, avgusta.

Za nedavno nedeljo popoldne je uprava gasilske župe v Šmarju pri Jelšah napovedal letošnjo delno župno vajo za kozjanski del župe pri Svetemu Petru pod Svetimi gorami ter je pozvala k sodelovanju vse čete kozjanskega okraja: Sv. Peter, Kozje, Pilštanj, Buče, Polje, Verače-Virštanj, Imeno in Podčetrtek. Kakor šmarska gasilska župa z vsemi svojimi četami že v splošnem ves čas svojega obstoja po novem gasilskem zakonu kaže izredno živahnost in delavnost, tako je tudi ta prireditev spet pokazala visoko stopnjo pripravljenosti naglice in izvežbanosti čet. Za vajo je bilo določeno, da nastane požar na poslopjih posestnika Hudina v Zagaju in da je nevarnost, da požar naglo zajame vso vas. Zato so se takoj brzojavno in po kurirjih obvestile vse čete okraja, z izjemo planinske, ki je preooddaljena, s prošnjo za pomoč. Točno ob določenem času je bil s topičem dan znak, nato so v najkrajšem času privozile na lice mesta vse alarmirane čete, ki so morale čakati znaka na določenih mestih. Sodelovale so vse čete s 168 člani.

Župno vajo je vodil župni starešina g. Drobne s sodelovanjem celotne župne uprave. Mnogo občinstva, med njimi tudi narodni poslanec g. Vekoslav Spindler, je z zanimanjem sledilo vaji, pri kateri so vse čete pokazale izvrstno izvežbanost in strogo disciplino. Vse čete, vsem na čelu pa ona iz Verač-Virštanja, so izvrstno izvršile svojo nalogo in jim je treba samo čestitati. Vaja je ponovno dokazala, da šmarska gasilska župa, dasi po abecednem redu zadnja, nikakor ni zadnja v strumnosti svojih čet.

Po vaji je imel predsednik župnega samaritanskega odseka g. dr. Lorgor zanimivo predavanje o prvi pomoči, med katerim je tudi imel priliko, praktično na enem ranjencu od vaje pokazati, kako je treba nuditi prvo pomoč. Vsi gasilci in tudi ostalo občinstvo so predavanje z zanimanjem poslušali. Po zaključku prireditve se je na vrtu g. Gabrona razvila prijetna prijateljska zabava.

SESTANKI JUGOSLOVENSKE NACIONALNE STRANKE V ŠMARSKEM SREZU.

Šmarje pri Jelšah, septembra.

Zadnjo nedeljo se je vršil v Rogateu gospodarskopolitični sestanek za rogaški okraj, kate-rega so se udeležili v velikem številu odposlanci občinskih organizacij JNS iz okraja, župani in zastopniki gospodarskih korporacij. Sestanek, ki ga je sklical narodni poslanec g. Spindler, je potekel zelo stvarno. Po uvodnem poročilu ekonoma gospoda Novaka iz Rogaške Slatine o splošnih gospodarskih razmerah, zlasti o položaju in težavah kmečkega stanu, se je razvila zelo obsežna razprava, v katero so posegli številni zborovalci iz raznih občin. Razprava se je sukala zlasti okrog vprašanj hude davčne prakse. Sestanek je sprejel razne sklepe, ki bodo predloženi odločilnim mestom. Tudi je bila daljša razprava o vprašanju denarne stiske. Malo pred zaključkom je prišel na sestanek tudi sreski načelnik g. dr. Maraž, ki je bil dopoldne službeno zadržan.

Popoldne je bil v Zetalah shod JNS, na katerem je poročal o raznih pereh gospodarskih in drugih vprašanjih narodni poslanec gospod Spindler. Podčrtal je zlasti potrebo složnosti in pomirjenja, obenem pa potrebo zaupanja naroda v samega sebe in v samopomoč. O raznih vprašanjih cestne gradbe Zetale—Marina vas se je razvila daljša razprava. Pa tudi o raznih drugih pereh krajevnih vprašanjih. Shod je vodil predsednik občinske organizacije JNS g. Sven-

šek, ki je v uvodu toplo pozdravil navzočnega sreskega načelnika g. dr. Maraža, banovinskega zdravnika g. dr. Ogorevca in sreskega narodnega poslanca. Gospod sreski načelnik je v svojem nagovoru obljubil, da bo oblastvo tudi še v naprej posvečalo žetalskemu okolišu, ki je med najsiromašnejšimi v srezu, vso svojo pozornost kakor že doslej, saj je z gradbo ceste prišlo v te kraje že okrog pol milijona dinarjev. Treba bo čimprej začeti tudi resno delo za zgradbo vodovoda, ki je iz zdravstvenih ozirov nujno potreben. Toplo je tudi priporočal, naj si Zetalanci čimprej ustanove svojo gasilsko četo. Zborovalci so vzeli njegove besede hvaležno na znanje.

PREKMURSKI GLASNIK

Proslava petnajstletnice osvobojenja Prekmurja bo 8. in 9. t. m. Vsa okolica Lendave se pripravlja nanjo. V primeru lepega vremena se pričakuje velika udeležba domačega prebivalstva; saj nekatere vasi kar tekmujejo, katera bo poslala na proslavo lepšo skupino. Odbor za proslavo je med tem že izdal plakate in razglas. Določen je tudi spored slavnosti. V soboto 8. septembra ob 19. bo baklada po Lendavi, pri kateri bodo sodelovali člani vseh društev, vojaška godba iz Varaždina in druge godbe. Ob 21. bo slavnostna seja nacionalnih društev v dvorani hotela «Krone». Na seji bo predaval o Prekmurju šolski upravitelj g. Gumilar. V nedeljo 9. t. m. bo ob 6. uri budnica, nato izkušnje za sokolski nastop. ob pol 9. bo božja služba, nato pa se takoj razvije sprevod po mestu, ki bo prav pester in zanimiv. Sledilo bo slavnostno zborovanje na trgu pred «Krono». Popoldne bo telovadni nastop Sokola, po nastopu pa velika narodna veselica. V sprevod spada tudi sprejem gostov. Pripravlja se vsati sprejem zastopnika Nj. Vel. kralja, ki je blagovolil sprejeti pokroviteljstvo nad to proslavo. V meščanski šoli bo Prekmurska razstava, ki pa bo odprta za občinstvo že v petek 7. t. m. Prekmurje pričakuje, da se bo na ta narodni praznik zbralo v Lendavi mnogo prijateljev iz vseh delov naše banovine.

NAŠI NA TUJEM

SMRT WESTFALSKEGA ROJAKA.

Dortmund-Ewing, avgusta.

V Lindenhorstu je umrl po dolgem trpljenju dolgoletni zvesti član Jugoslovenskega delavskega podpornega društva g. Anton Poglajen, rojen leta 1870. v Jablanskih Lazah pri Litiji. V Nemčiji je bival 36 let. Zapušča ženo in sedem odraslih otrok, od katerih je pet že poročenih. Kot zvest čitatelj «Domovine» se je vedno zavedal, da je Slovenec.

Na zadnji poti so pokojnika spremljali številni njegovi znanci in prijatelji in več društev z zastavami. Naj mu bo lahka tuja zemlja. Njegovim svojcem naše sožalje!

V nedeljo 5. avgusta je imelo naše društvo mesečno zborovanje, ki so ga je udeležil tudi predsednik osrednje zveze g. Pavel Bolha in nam orisal življenje v naših društvih. Zborovanje je bilo dobro obiskano. Udeležili so se ga tudi člani Društva sv. Barbare in smo z njimi govorili o skupnem delu.

NAŠI ROJAKI V AMERIKI.

Cleveland, avgusta.

Dne 9. avgusta je bil ustreljen pred svojo konfekcijsko trgovino v Clevelandu Alojzij Novak, star 48 let. Ustrelil ga je Tomaž Dorfer, ki je bil pri Novaku že dalje časa zaposlen in je pri njem tudi stanoval. Sprla sta se zaradi Novakovega revolverja. Dorfer je med prepirom nenadno pograbil revolver in ustrelil Novaka v srce. Potem je odšel v hišo in dejal

ženi: «Pravkar sem ustrelil vašega moža. Najbolje bo, če pokličete policijo, prej me pa ustrelite».

V Milwaukeeju se je ustrelil Slovenec Fran Bandl malo prej, preden bi moral oditi na delo. Kaj ga je pognalo v smrt, ni znano. Najbrž si je končal življenje v trenutni duševni zmedenosti. Doma je bil iz okolice Trsta in je štel 58 let.

Policija v istem mestu je aretirala tri Slovence, Alojzija Viška, Martina Knavsca in Jožeta Anžurja, ker so v enem mesecu 14krat klicali gasilce za šalo.

V Sheboyganu je umrl Franc Kotnik, star 67 let. V Clevelandu je umrl po kratki bolezni Franc Savrič, star 38 let, doma iz Krške vasi. V Ameriki je bival 22 let. V clevelandski bolnišnici je umrl Franc Rutar, star 78 let, doma iz Kota pri Robu. V Ameriki je bival 44 let. 8. avgusta so pokopali enega izmed prvih elyških naseljencev, Franca Veranta. V Spearvilleju je umrl Matevž Konda, star 72 let, doma iz Semiča v Beli Krajini, odkoder je prišel v Ameriko pred 32 leti.

Banka Baruch

15, Rue Lafayette, PARIS

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. Vršijo vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: št. 1458-66; Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

56

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Malinove pogačice. Umesi v testo 14 dek moke, 10 dek sirovega masla, 8 dek sladkorja, 5 dek olupljenih zmletih mandeljnov ali orehov, pol zavitka pecilnega praška in dva rumenjaka. Umešeno testo naj pokrito počiva na hladnem prostoru eno uro. Testo nato razvaljaj za mezinec na debelo. Žreži z obodcem za krofe in speci. Zda pripravi kremo za nadev: četrt litra mleka, dva rumenjaka, žličico moke, 3 deke sladkorja in pol zavitka vanilijevega sladkorja. Vse skupaj v loncu dobro zmešaj in kremo skuhaj na sopari, mešaje seveda, da se zgosti. Gosto kremo mešaj dalje na hladnem, da se shladi, potem primešaj h kremi četrt kile posladkanih malin in trd sneg dveh beljakov. S tem nadevom nadevaj pečene hladne pogačice in jih daj na mizo. Te pogačice ostanejo več dni sveže.

Praktični nasveti

Negovanje ust. Mnogo ljudi je, ki jim prihaja iz ust smrdljiva sapa. Tega morda sami večkrat ne vedo, tem neprijetneje pa občutijo to drugi, ki prihajajo z njimi v bližnjo dotiko. Slaba smrdljiva sapa je vedno znak kake bolezni, bodisi v zobeh, ustih, grlu ali pa v želodcu. Kdor ima gnile zobe, najbolje napravi, če se čimprej zateče k zobnemu zdravniku. Sicer naj si pa vsaj usta pridno izpira in zobe čisti. Zobna krtačica in dobra zobna pasta so prvi pripomoček proti smrdljivi sapi. Če prihaja smrad kako drugače iz ust, je treba usta izpirati. V lekarnah in drogerijah imajo vsakovrstne ustne vode, ki zelo pomagajo in ki tudi niso drage. Kot domače sredstvo pa je priporočljiva vinska rušica, kuhana na belem vinu. Grgraj jo na tešče in zvečer, preden ležeš spat. Proti slabemu duhu iz želodca si pomagaj s pelinovim vinom, ki ga jemlji večkrat na dan po en požirek. Redno si pa čisti zobe zjutraj in zvečer, preden greš spat. Tako si varuješ zdravje in zobe. Priporočamo materam, da navadijo svoje otroke že od mladih nog na zobno krtačico, ta je najuspešnejše orožje proti raznim boleznim.

ZANIMIVOSTI

× Rusi pripravljajo nove vzlete v stratosfero. Skupina ruskih strokovnjakov je v Leningradu izdelala načrt za bližnje ruske vzlete v stratosfero. Po izkušnjah dosedanjih poletov gradijo balon, ki bo lahko dosegel višino 25.000 m. Njegova prostornina bo znašala dosti več nego 30.000 m³. Gondola bo izpopolnjena z raznimi podrobnostmi, ki bodo olajšale bivanje in znanstveno delo v njej. Letalec bodo imeli na razpolago tudi padala in lahko možnost, skočiti z njimi iz gondole, če bo to potrebno. Skupina leningraskih inženjerjev in zdravnikov pripravlja tudi primerno opremo za letalce.

× Rusi so odkrili novo kovino. Iz Leningrada poročajo, da so na zavodu za raziskovanje platine odkrili v platinovi rudi novo kovino, ki vsebuje iridij, osmij, zlato in rutenij. Kovini doslej še niso dali imena. Barve je bele in se sveti kakor srebro.

× 25 let je pričakoval usmrtitve. V nekem newyorškem zavodu se zdravi zdaj starček, ki je došel tja iz samotne celice na smrt obsojenega zločinca. Zdel je v ječi 25 let. Junak neverjetne zgodbe se piše Archibald Charron in je že 75 let star. Poprej je bil kovač v nekem majhnem kraju in je slovel kot nepoboljšljiv pijanec. Pastor Prickett je naposled naznanil kovača sodišču radi javnega pohujšanja, kar je imelo za posledico več dni zapora. Ko je prišel kovač iz ječe, se je zopet napil in julija leta 1908. ustrelil duhovnika, da bi se nad njim maščeval. Septembra istega leta je bil obsojen morilec na smrt, a 2. septembra je odločil sodnik odgoditev usmrtitve, ker je ugotovil neke nepravilnosti v sodnem postopanju. Decembra so bili ti pogreški popravljeni in je bila določena usmrtitev za januar. Potem je dosegel sodnik izročil posle novemu in so preložili usmrtitev na marec. En dan pred nameravano usmrtitvijo je dal novi sodnik Burton preiskati Charronovo duševno stanje, ker se je po polletnem čakanju pričel obnašati sumljivo. Kovač je prebil pet let v norišnici na opazovalnem oddelku. Potem so ga vrnil v ječo, kjer je ostal še 20 let v celici za smrtne obsojence. Ves ta čas je živel morilec popolnoma osamljen. Nikoli se ni družil z drugimi jetniki, ničesar ni čital, temveč samo pil, jedel in spal. Pred kratkim se je Charron hudo prehladil, dobil je pljučnico in je zdaj prišel v bolnišnico. Šele notri so se začudili ljudje njegovi edinstveni zgodbi in vložili prošnjo na predsednika za njegovo pomilostitev.

× Obleka iz stekla. Nekatere angleške tekstilne tvornice so začele izdelovati blago iz stekla. Steklo pomešano z volno in bombažem da namreč izredno trpežno in praktično blago. Izdelovanje steklenega prediva je dokaj enostavno. Steklena snov se s pomočjo brizgalnih priprav v vročem stanju razprši in srede v tanko predivo. Tako blago je trpežno in obleka je zračna in zdrava. Poleti je hladna in pozimi topla, ker je steklo slab prevodnik toplote. Tudi madeže z lahko operemo z obleke. Pred nekaj dnevi je angleška strokovna komisija v Sheffieldu pregledala prve steklene obleke in se izrazila o njih zelo pohvalno.

× Ponarejen umor. V New Yorku so zaprli 12člansko razbojniško tolpo, ki je ponarejala umore, da bi prišla do denarja. Razkrinkal jo je italijanski trgovec Zerbonio, ki je pred mesecem postal žrtev napadalcev. Dva neznanca sta prišla v njegovo trgovino in zahtevala več sto dolarjev na račun zavarovalnine pred razbojniki, ki bi sicer oplenili zalogo. Zerbonio je pričel bantant in naposled odšel na stanovanje vodje tolpe, da bi se zmenil za odkupnino. Notri se je pričel med razbojniki prepir. Eden izmed dvojice je nenadno ustrelil glavarja, ki je zavpil, si zastrl obraz in se zgrudil na tla. Strel je takoj privabil dva detektiva, ki sta izjavila, da sta prežala na sumljivo hišo. Pokazala sta svoje izkaznice, ugotovila umor in prijela trgovca, ki sta ga ozna-

čila oba navzoča razbojnika za morilca. Zerbonio je zaman prosil, da bi ga preiskali, ker ni imel nobenega orožja. Detektiva sta mu namignila da bo šel na električni stol in ga naposled pomilo-stila, ko jima je izplačal 3000 dolarjev. Pozneje je moral trgovec plačati še 500 dolarjev pogreb-nemu zavodu, ki je pokopal njegovo žrtev. Kljub izdatkom je bil Zerbonio vesel, da je ušel smrtni obsodbi. A nekoliko dni posneje je po naključju srečal v podzemski železnici ustreljenega glavarja, ki je bil živ in zdrav. Šele zdaj je razumel Zerbonio vso zgodbo in jo naznanil policiji. Ta je srečno ujela vso tolpo, pri kateri sta bili tudi dve ženski.

PROGRAM RADIA LJUBLJANE

od 9. do 16. septembra.

Nedelja, 9. septembra: 7.30: reproduciran koncert; 7.45: telovadba (Pustišek Ivko); 8.15: poročila; 8.25: reproduciran orgelski koncert; 9.00: prenos iz dvorane OUZD: proslava 10letnice obstoja Zveze kmečkih fantov in deklet; 10.00: prenos iz Trbovelj: športno predavanje; 11.00: prenos koncerta vojaške godbe iz Zvezde; 12.00: čas, radijski orkester; 16.00: Pomen in potrebe knjigovodstva (Jamnik Alojzij); 16.30: šramel Erika; 17.30: radijski orkester (prenos z velesajma); 19.40: Južna Srbija; 20.00: violinski koncert Fanike Brandlove; 21.00: prenos z velesajma; 22.00: čas, poročila, plesna glasba (plošče).

Ponedeljek, 10. septembra: 12.15: plošče; 12.50: poročila; 13.00: čas, plošče; 17.30: koncert pevskega zbora Glasbene Matice (prenos z velesajma); 18.30: radijski orkester; 19.30: Nastanek apnenecv (Peterl in Alojzij); 20.00: prenos opere iz Zagreba: Boheme (Puccini); v odmoru čas in poročila.

Torek, 11. septembra: 12.15: plošče; 12.50: poročila; 13.00: čas, plošče; 18.00: O volji (Pero Horn); 18.20: plošče za otroke; 19.00: otroška ura (Mirko Kunčič); 19.30: plošče; 19.50: čas, jedilni list; 20.00: Sokol; 20.20: radijski orkester, vmes klarinet solo; 21.40: kuplete poje Reš; 22.10: čas, poročila; 22.30: angleške plošče.

Sreda, 12. septembra: 12.15: plošče; 12.50: poročila; 13.00: čas, plošče; 18.00: radijski orkester; 18.40: Čudežne dogodivščine strica Gašperja (Valo Bratina); 19.00: plošče; 19.30: Pot v Jonsko morje (Davorin Ravljen); 19.50: čas, jedilni list; 20.00: orgelski koncert stolnega organista iz Celovca (Schuschiga); 20.45: operne duete pojeta Gostiš in Marjan Rus; 21.30: radijski orkester; 22.00: čas, poročila, lahka glasba (radijski orkester).

Četrtek, 13. septembra: 12.15: plošče; 12.40: poročila; 13.00: čas, plošče; 18.00: plošče; 18.30: pogovor s poslušalci; 18.50: plošče po željah; 19.30: revijalni pregled (Anton Podbevšek); 19.50: čas, jedilni list; 20.00: prenos iz Beograda; 22.00: čas, poročila, harmonika solo (Breznik).

Petek, 14. septembra: 12.15: plošče; 12.50: poročila; 13.00: čas, plošče; 18.00: Onstran Gorjancev (Vladimir Regally); 18.20: plošče; 19.00: primorska ura; 19.20: plošče; 19.50: čas, jedilni list; 20.00: saksofon solo (Miloš Zihertl); vmes poje Ivica Cankarjeva operetne pesmi; 21.00: Ravel: Le tombeau de Couperin (plošče); 21.20: ženski tercet Stritar; 22.00: čas, poročila; 22.15: tamburaški orkester.

Sobota, 15. septembra: 12.15: plošče; 12.50: poročila; 13.00: čas, plošče; 18.00: plošče; 18.30: Slike iz narave (Joža Herfort); 18.50: radijski orkester; 19.30: zabavni feljtoni (Niko Pirnat); 19.50: čas, jedilni list; 20.00: dva harmonikarja v boju med seboj; 20.45: Tinka Novakova poje slovanske pesmi; 21.15: radijski orkester; 22.00: čas, poročila, plošče (vokalne);

Lístnica uredništva

Lendava. Dobili smo obvestilo, da proslava 15letnice osvobodjenja Prekmurja ni preložena, temveč se bo vršila 8. in 9. t. m.

Moško perilo

- Din 21.— oksford srajca
- Din 24.— platnena srajca s celir prsi
- Din 26.— flanel srajca
- Din 27.— skavt-flanel srajca
- Din 38.— pike srajca
- Din 45.— touring srajca
- Din 17.— spodnje hlače, dolge
- Din 20.— spodnje hlače, kratke
- Din 65.— spalne srajce
- Din 26.— zimska triko srajca
- Din 23.— zimske triko spodnje hlače.

Trgovski dom
Sterni

Tovarna perila in oblek

Celje št. 20

Veliki novi ilustrirani cenik zastoj.
Kar ne odgovarja, se zamenja ali vrne denar.

Pri oslavljenju živcev

uporabljajo ekstrakt iz življenja tvorne žleze krepkih in zdravih živali (Kalefluid). Ta jača živčni sistem in krepi organizem. Ojačuje izločevalno delovanje vseh žlez. Detaljna literatura brezplačno. Zahtevajte jo pod naslovom: Beograd, Njegoševa 5, Miloš Marković. — Kalefluid se prodaja v lekarnah in drogerijah. Reg. S. br. 5300/32. 181

Prava uteha za živčno bolne!

Tako nenadno izpremembo povzroči v prav kratkem času — že

PO NEKOLIKO TEDNIH

naše preizkušeno hranilno sredstvo.

Brezplačno in poštne prosto

pošljemo vsem, ki se obrnejo do nas, obširno razpravo o tem hranilnem sredstvu. Število onih, ki so poslušali naše nasvete in se tako rešili bolečin, je izredno veliko.

Pišite še danes na nižje navedeni naslov:

Poštno zbiralno mesto:

Ernest Pasternack, Berlin S. O.

Michaelkirchplatz 13, Abt. 88.

Veselo v šolo v novih čevljih

Vrsta 2402-00
Telovadne copate z krom-podplatom za telovadbo v šoli in „Sokolu“. Zenske Din. 35.-, moške Din. 39.-

29

Vrsta 45301-03
Lahka in poceni platnena obutev za šolo po lepem vremenu. Št. 27-34 Din. 19.-, 35-42 25.-

Vrsta 3222-02
Pol-čevelj z gumijastim podplatom, skozi leta priznan kot zelo dober in praktičen za otroke. Št. 34-38 Din. 69.-

Vrsta 5651-28
Pol-čeveljček za otroke do 4 leta, črne iz la-ka rujava iz boksa. Št. 27-33 Din. 69.-

Vrsta 6622-09
Močan čevelj z usnjenim podplatom najbolj pripraven za šolarčke. Isti za dijake od št. 34-38 Din. 89.-

NOGAVICE ZA ŠOLO!

Dolge nogavice iz sukanca zelo močne, v črni, rujavi in drap barvi po Din. 8.-, 10.- in 12.-

Drobnarija k čevljam; krpa 2.-, žlica za obuvati 3.-, kukica 1.-, krema v vseh barvah 4.-, kopita moška in ženska 5.-, lufa vložki otroški 3.-, ter ženski in moški 5.- dinarjev.

Vrsta 5460-00
Za Vaše otročičke udoben in lahek čeveljček v katerih se im bode nogica pravilno razvijala. Št. 24-26 Din. 49.-

Vrsta 45612-27
Zelo pripravna obutev za nemirne otroke iz močnega platna in gumijastim podplatom. Št. 35-38 Din. 29.-, moške Din. 39.-

Vrsta 3162-00
Močan čevelj z kravljem usnja z trpežnim gumijastim podplatom, zelo pripraven za šolarče. Št. 34-38 Din. 59.-

Rata

Vabimo Vas!

LJUBLJANSKI VELESEJEM

od 1. do 10. septem. 1934.

Železniška izkaznica za 50%, en popust na železnicah se dobi na vseh postajah po Din 5.-.

40.000 m² — 15 razstav:

glasbena — umetniška — higienska — izse-
ljenska — ribarska — perutnine, koz, ovac,
psov — arhitektonska — „Weekend“ — hra-
nilniška — pohištvo — radio — živila.

Festival **SLOVANSKIH PLESOV.**

Tekmovanje harmonikarjev.

Velikomestno zabavišče.

Denar mora zopet krožiti!

Kako, Vam bo pokazala razstava
Zveze jugoslovanskih hranilnic
na ljubljanskem velesejmu.

Zaupajte Vaš denar MESTNI HRANILNICI LJUBLJANSKI

Ljubljana, Prešernova ul. 3,

ki ima že 19 milijonov novih vlog,
vloženih po 1. januarju 1933, ki so
vedno izplačljive. Za vse obveznosti
jamči Mestna občina ljubljanska.

MALI OGLASI

Dobra oblačila

Vam nudimo za majhen denar.
A. PRESKER, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 14.

Prodajamo na
obročna od-
plačila šved-
ske posnemal-
nike za mleko
in brzoparil-
nike za krmo.

Sprejememo potnike.
«Tehna», Ljubljana, Me-
stni trg št. 25/L.

Pletilne stroje prodaja
na obroke Tehna, Ljub-
ljana, Mestni trg št. 25/L.

Gozdnega in lovskega čuvaja

sprejme občina Stražišče pri Kranju. Nastop takoj.
— Ponudbe: Glej «Službeni list» banske uprave z
dne 29. avgusta t. l., št. 69. 210

«Jablus»

iz katerega napravite dober jabolčnik. Važno:
Zraven «Jablusovih snovi» lahko uporabite tudi
sveže «Jabolčne ali hruškove tropine», ker porabite
polovico manj sladkorja. Pišite po navodila. «Jablus»,
Fr. Renier, Podčetrtek. 209

Iščem posojilo

30.000 do 50.000 Din za tri mesece, oziroma posojilo-
dajalec lahko pri kupčiji tudi sodeluje. Ponudbe
upravi «Domovine» pod «Jesen». 209

Krajevne zastopnike

išče zavarovalnica proti proviziji in mesečni plači.
Ponudbe na upravo lista pod «Zasluzek». 207

Vzrok ločitve zakona.

A: «Žena našega ravnatelja se hoče ločiti, ker
je na njegovi desni roki našla prstan z briljan-
tom.

B: «To vendar ne mori biti vzrok ločitve.»

A: «Seveda ne, če bi ne bila njegova desna
roka lepa tajnica...»